

VATANPARVAR

Итимишга ўтиш
чун QR-коднинг
сканер қилинг.

2021 йил 2 апрель, №13 (2920)

Лейтенант Бобур ЭЛМУРОДОВ суратга олган

«Дўстлик – 2021»: ЎЗБЕК – ТУРК БЎЛИНМАЛАРИНИНГ ҲАМКОРЛИКДАГИ МАШҒУЛОТИ

▶▶ 4-5

● Жорий йилнинг 1 апрелидан бошлаб бир йилдан ортиқ вақт мобайнида юртошларимизга хавф солиб турган коронавирус инфекциясига қарши оммавий эмлаш тадбирларига старт берилди.

Аввалроқ юртимиз бўйлаб вакцинация жараёнларида ZF-UZ-VAC2001 — ўзбек-хитой вакцинаси ва Европанинг AstraZeneca вакцинасидан фойдаланишга тайёргарлик кўрилгани ҳақида хабар берган эдик.

Апрель ойи давомида Тошкент ва Нукус шаҳри ҳамда вилоятлар марказларидаги 219 та эмлаш пунктида бир ойда 142,3 минг эмлаш ўтказилиши режалаштирилган бўлиб, биринчи навбатда, 65 ёшдан катталар ва коронавирус инфекциясини юқтириб олиш хавфи юқори бўлган тиббиёт ходимларини эмлаш кўзда тутилган.

Бундан ташқари, сурункали касалликлари бор аҳоли вакиллари, мактаб ва мактабгача таълим ташкилотлари, қуролли кучлар ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимларини ҳам биринчи навбатда эмлаш режалаштирилган.

Бунинг учун мамлакат бўйлаб 3 минг 138 та эмлаш пункти ва 862 та ҳаракатдаги тиббий бригада шай ҳолатга келтирилди. Худудларга вакциналарни ташиш учун COVAX дастури доирасида 17 та авторефрижератор, 206 та юк ташувчи минивен ва 16 та енгил автотранспорт воситаси келтирилди.

ЎЗА материаллари асосида тайёрланди.

6-бета

9-бета

ТАСАВВУРГА СИҒМАГАН МАТОНАТ
Илонизи йўлдан кетар экансиз, бирданига тиззангизгача қорга ботиб қоласиз. Бир оёғингизни қутқара олсангиз, марра сизники – кейинги қадамни боса оласиз.

БИЛИМ ВА КЎНИКМА СИНОВДАН ЎТКАЗИЛДИ
Ўқув режасига кўра, қўриқланаётган объектлардан бирига шартли равишда ноқонуний қуролланган гуруҳ томонидан ҳужум уюштирилди. Юрт ҳимоячилари эса...

- 3** МУРОЖААТ – ДОЛЗАРБ, ЕЧИМ – ИЖОБИЙ
- 7** ГЕНРИК СЕНКЕВИЧНИНГ «ФАРИШТА»СИ
- 11** «ФРОНТДАН АҚАМСИЗ ҚАЙТДИМ...»
- 12** БУЮК ЖАҲОНҒИРНИНГ ҲАРБИЙ БОШҚАРУВИ
- 14** ТЕМУРБЕКНИНГ АЙҒОҚЧИЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ ТУРКИЙ КЕНГАШНИНГ ВИДЕОКОНФЕРЕНЦИЯ ШАКЛИДА ЎТКАЗИЛГАН НОРАСМИЙ САММИТИДАГИ НУТҚИ

Хурматли Қосим-Жомарт Кемелевич!
Хурматли давлат ва ҳукумат раҳбарлари!

Авваламбор, халқаро Наврӯз байрами давом этаётган ушбу файзли кунларда Сиз, азизларни кўриб турганимдан мамнунман.

Бугунги учрашувни ташкил этиш ташаббуси билан чиққан мухтарам оқсоқолимиз, Қозоғистон Республикасининг Биринчи Президенти – Элбоши, Туркий кенгашнинг Фахрий раиси Нурсултон Абишевич Назарбоевга чуқур миннатдорчилик изҳор этаман.

Анжуманимиз улуғ шоир ва мутафаккир Хожа Аҳмад Яссавий яшаб ўтган қадимий ва навқирон Туркистон шаҳри билан боғлангани бежиз эмас.

Ушбу шаҳри азим «Турк дунёсининг рухоният пойтахтларидан бири» сифатида эълон қилинишида чуқур рамзий маъно бор.

Маълумки, Мир Алишер Навоий ҳазрат Яссавийга «Туркистон мулкининг шайхул машойихи» деб юксак баҳо берганлар.

Аҳмад Яссавийнинг ўлмас мероси буюк аждодларимиз – Жалолиддин Румий ва Юнус Эмро, Юсуф Хос Ҳожиб, Низомий Ганжавий, Махтумқули Фироғий ва Бобораҳим Машраб каби шоирлар қаторида туркий халқларнинг умумий маънавий бойлиги сифатида ардоқлаб келинади.

Аҳмад Яссавий ўз даврида бутун мусулмон оламида «Ислом динининг қуввати» деб шухрат қозонган Бухорои шарифда Юсуф Ҳамадоний, Абдуҳолиқ Ғиждувоний каби машҳур уламолардан таҳсил олгани ота-боболаримизнинг доимо сафдош ва ҳамфикр бўлиб келганини кўрсатади.

Ўзининг диний-ахлоқий қарашлари билан минтақамизда улкан обрў-эътибор қозонган ҳазрат Яссавийга буюк Амир Темур чин дилдан ихлос қўйгани, унинг хотирасига атаб мухташам мақбара бунёд этганини барчамиз яхши биламиз.

Шунингдек, соҳибқирон бобомиз ушбу мажмуанинг моддий таъминоти учун вақф ташкил қилгани ва бу жамғарма асрлар давомида фаолият кўрсатгани эл-юртларимизнинг тарихий бирлигидан далолат беради.

Бугунги кунда Аҳмад Яссавий зиёратгоҳини барча қардош халқларимиз табаррук қадамжой сифатида чексиз қадрлайди.

Кўп миллатли Туркистон шаҳри сўнгги йилларда тобора гўзал ва обод бўлиб бораётгани, улкан бунёдкорлик майдонига айланаётганига барчамиз ҳозир видеоларлар орқали гувоҳ бўлдик.

Бугунги фурсатдан фойдаланиб, Озарбайжон Президенти хурматли Илҳом Гейдарович Алиев ва озарбайжон халқини, Тоғли Қорабоғ ҳудудини қайтариб, тарихий адолатни тиклаш йўлидаги ғалабаси билан яна бир бор табриклаймиз.

Ўзбекистон Тоғли Қорабоғ заминидagi кўхна обидалар, маданият ва маърифат масканларини тиклаш ишларига ҳисса қўшишга тайёр эканини билдирамиз.

Хурматли саммит иштирокчилари!

Муштарак тил ва ягона дин, тарихий ва маданий ришталар асосида шаклланган Туркий кенгаш ташкилоти минтақавий ҳамкорликнинг самарали механизмига айланиб бормоқда.

Ташкилотимиз ўз тараққиётининг янги даврига қадам қўяр экан, биз ҳар қандай синов ва таҳдидларни биргаликда енгиб ўтишга тайёр бўлишимиз, мавжуд салоҳиятимиздан тўлиқ фойдаланишимиз зарур.

Бу борада бизнинг олдимизда муҳим вазифалар турибди.

Биринчидан, иқтисодий алоқаларни кучайтириш бизнинг асосий мақсадимизга айланиши даркор.

Айни пайтда ишлаб чиқиладиган «Туркий дунё нигоҳи – 2040» концептуал ҳужжати асосида ҳозирги ва пандемиядан кейинги вазиятни инобатга олган ҳолда, аъзо давлатларга хос, яқин ва ўрта истиқболга мўлжалланган иқтисодий ҳамкорлик стратегиясини тайёрлашни тақдир қиламиз.

Бунда асосий урғуни кечаётган глобал инқирознинг салбий оқибатларини бартараф этиш, савдо, инвестиция, саноат, транспорт алоқаларини тиклаш ва янги шароитларда ривожлантириш, электрон тижорат ҳамда рақамли технологияларни кенг жорий этиш, бизнес ва ҳудудлараро ҳамкорлик имкониятларидан тўлиқ фойдаланишга қаратиш лозим.

Иккинчидан, давлатларимиз ўртасида саноат кооперациясини кучайтириш ва йирик сармоявий лойиҳаларни амалга ошириш мақсадида билдирилган тақдирларни қўллаб-қувватлаган ҳолда, Туркий кенгашнинг ўз Инвестициявий жамғармаси ҳамда Тараққиёт банкига эга бўлиш фурсати етди, деб ҳисоблаймиз. Бу борада амалий ишларни бошлаш тарафдоримиз.

Учинчидан, минтақамизнинг транспорт ва транзит салоҳиятини ошириш биз учун стратегик аҳамиятга эга.

Марказий Осиё ҳудуди орқали дунёнинг асосий бозорларига, жумладан, Хитой, Ҳиндистон, Покистон ва Осиёнинг бошқа мамлакатларига, Озарбайжон ва Туркиядан Европа давлатларига чиқиш муҳимдир.

Мазкур йўналишларда транспорт йўлакларини ривожлантириш ва йирик логистика инфратузилма лойиҳаларини биргаликда амалга ошириш умумий манфаатларимизга тўлиқ жавоб беради.

Тўртинчидан, динимиз тарихида беқиёс из қолдирган улуғ боболаримиз мероси билан кенг жамоатчиликни яқиндан таништириш эзгу интилишларимизга мосдир.

Бу борада мамлакатларимиз ҳудудида жойлашган муқаддас қадамжойлар бўйлаб «Табаррук зиёрат» лойиҳасини амалга оширишни тақдир этамиз.

Бунинг учун Кенгаш доирасида Зиёрат туризмни ривожлантириш дастурини қабул қилиш мақсадга мувофиқдир.

Бешинчидан, халқларимизнинг дунёвий фанлар ривожига қўшган беқиёс ҳиссасини ва бой маданий меросини чуқур ўрганиш, турли тадқиқотлар олиб бориш ҳамда жаҳон миқёсида тарғиб этиш катта аҳамиятга эга.

Биз «Туркий дунёнинг маданий пойтахти» мақомини олган Хива шаҳрида сентябрь ойида ЮНЕСКО билан ҳамкорликда «Марказий Осиё жаҳон цивилизациялари чорраҳасида» мавзусида халқаро форум ўтказиш ниятидамиз.

Фурсатдан фойдаланиб, барча аъзо давлатларни ушбу анжуманда иштирок этишга тақдир қиламиз.

Олтинчидан, биз Бокуда ўтказилган саммитда адабиёт ва санъат соҳасида Халқаро мукофотни таъсис этиш ташаббусини илгари сурган эдик.

Ташкилотимизга аъзо давлатларнинг Сиз, хурматли раҳбарларига Туркий кенгашнинг илм-фан, таълим, маданият ва санъат соҳаларини, шунингдек, туркий дунё бирлигини ривожлантиришга улкан ҳисса қўшган атоқли шахсларни рағбатлантириш мақсадида халқаро мукофот таъсис этиш ҳақидаги тақдирни маъқуллаганингиз учун ташаккур изҳор этаман.

Ушбу мукофотни Мир Алишер Навоий номи билан аташ ҳақидаги тақдирни қўллаб-қувватлаганингиз учун ўз номидан, Ўзбекистон халқи номидан чуқур миннатдорлик билдирамиз. Бундай хурмат-эътибор ва ишонч биз учун катта шарафдир.

Биз бундан барча туркий халқларнинг фахру ифтихори бўлган, улуғ зот – Алишер Навоийга юксак эҳтиром ифодаси, деб қабул қиламиз. Бу нуфузли мукофотнинг таъсис этилиши туркий бирлик руҳини мустаҳкамлашга хизмат қилиши шубҳасиз.

Шу ўринда Ташкилотимиз олдида турган муҳим ва устувор масалалар бугун қабул қилинадиган Туркистон декларациясида ўз ифодасини топганини ва уни қўллаб-қувватлашимизни маълум қиламан.

Хурматли йиғилиш катнашчилари!

Сўзимнинг якунида Туркий кенгашнинг фахрий раиси – мухтарам оқсоқолимиз, Элбоши Нурсултон Абишевичга, Қозоғистон Президенти хурматли Қосим-Жомарт Кемелевич Тоқаевга бугунги мулоқотни юқори даражада ташкил этганлари учун яна бир бор самимий миннатдорчилик билдирамиз.

Барчангизга мустаҳкам соғлиқ, бахт-саодат, Ташкилотимиз нуфузи ва самарадорлигини ошириш йўлидаги шарафли ишларингизда улкан куч-ғайрат ва омадлар тилаймиз.

Эътиборингиз учун раҳмат.

ЎЗА

ЎЗБЕКИСТОН ВА ВЕНГРИЯ – СТРАТЕГИК ШЕРИК ДАВЛАТЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президентини Шавкат Мирзиёевнинг тақдирига биноан Венгрия Бош вазири Виктор Орбан 29 март куни расмий ташриф билан мамлакатимизга келди.

Ташрифнинг асосий тадбирлари 30 март куни Кўксарой қароргоҳида бўлиб ўтди.

Расмий кутиб олиш маросимидан сўнг Шавкат Мирзиёев ва Виктор Орбан тор доирада учрашув ўтказди.

Президент Шавкат Мирзиёев меҳмонни мамлакатимизга ташрифи билан қутлаб, бу ташриф икки давлат ўртасидаги алоқаларда янги даврни бошлаб беришини таъкидлади.

Виктор Орбан юртимизга келганидан мамнунлигини билдириб, Венгрия Ўзбекистон билан ҳамкорликни кенгайтиришдан манфаатдор эканини қайд этди.

Музокарада сиёсий, савдо-иқтисодий, инвестициявий, молиявий-техник ва маданий-гуманитар соҳалардаги муносабатларни ривожлантириш истиқболлари муҳокама қилинди.

Томонларни қизиқтирган халқаро ва минтақавий масалалар юзасидан фикр алмашилди. Тинчлик, хавфсизлик ва

барқарорликни мустаҳкамлаш бўйича қарашлар ва ёндашувлар умумий экани тасдиқланди.

Ўзбек ва венгр халқларини муштарак тарихий илдизлар, яқин ҳамкорлик ришталари бирлаштириб келади. Бугунги кунда эса Венгрия Ўзбекистоннинг Европадаги муҳим шерикларидан бири ҳисобланади. Биргаликдаги интилиш ва амалий ишлар натижасида бу шериклик йилдан йилга мустаҳкамланиб бормоқда.

Ишбилармонлар ва ҳудудлар ўртасида яқин алоқалар йўлга қўйилгани бунда муҳим омил бўлмоқда. Хусусан, шу йил февраль ойида Будапештда иқтисодий ҳамкорлик бўйича ҳукуматлараро комиссиянинг навбатдаги йиғилиши ва бизнес форум ўтказилган эди. Венгрия Бош вазирининг ташрифи доирасида 29 март куни Тошкентда икки мамлакат Ишбилармонлар кенгашининг биринчи мажлиси бўлиб ўтди.

Музокарада икки томонлама ҳамкорлик бобида ҳали ишга солинмаган жуда катта имкониятлар борлиги таъкидланди. Шу боис асосий эътибор савдо-иқтисодий, инвестициявий ва молиявий алоқаларни янада ривожлантириш масалаларига қаратилди.

Саноат кооперацияси – ҳамкорликнинг яна бир устувор йўналишидир. Венгриянинг илғор тажрибаси асосида Ўзбекистонда озик-овқат саноати, фармацевтика, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш, кимё ва машинасозлик соҳаларида янги лойиҳаларни амалга оширишга келишиб олинди.

Ҳудудлар ўртасидаги алоқалар ҳам ривожланмоқда. Самарқанд ва Жиззах вилоятларида иқтисодий ва ижтимоий соҳаларни модернизация қилиш, жумладан, қишлоқ хўжалигини саноатлаштириш, экспорт салоҳиятини ошириш борасида Венгрия тажрибасини татбиқ этиш мўлжалланмоқда. Шу мақсадда Венгриядан юқори малакали экспертлар гуруҳи Ўзбекистонга келди.

Давлатимиз раҳбари икки мамлакат ҳудудлари ўртасида шериклик алоқаларини ўрнатиш, ҳар йили Минтақалар форумини ўтказиш тақдирини билдирди.

Венгрия атом энергетикаси, фармацевтика, қишлоқ хўжалиги, меваларни сақлаш ва қайта ишлаш, балиқчилик ҳамда уруғчилик соҳаларидаги илғор тажриба ва технологиялар билан алмашишга тайёрлигини билдирди.

Мамлакатларимиз соғлиқни сақлаш, илм-фан ва таълим бўйича тажриба алмашиб келмоқда. Жорий ўқув йилида Ўзбекистонлик талабалар учун Венгриядаги олий ўқув юртларида 100 дан ортиқ грант ажратилган. 2021 йилда Тошкентда Дебрецен университети иш бошлайди.

Томонлар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Туркий тилли давлатлар ҳамкорлик кенгаши каби халқаро ва минтақавий тузилмалар доирасида ҳам бир-бирини қўллаб-қувватлаб келмоқда.

Музокарада якунида Президент Шавкат Мирзиёев ва Бош вазири Виктор Орбан Ўзбекистон Республикаси билан Венгрия ўртасидаги стратегик шериклик тўғрисидаги қўшма декларацияни имзолادилар.

Шунингдек, ташриф доирасида кўп қиррали шерикликни кенгайтиришга қаратилган 10 дан ортиқ ҳужжат имзоланди.

Халқаро ва минтақавий масалалар бўйича икки мамлакатнинг қараш ва ёндашувлари ўхшаш ҳамда яқин экани яна бир бор эътироф этилди. Венгрия томони Ўзбекистоннинг Жаҳон савдо ташкилотига аъзо бўлиш режаларини қўллаб-қувватлашини билдирди.

ЎЗА материаллари асосида тайёрланди.

ЁШЛАРГА ОИД ДАВЛАТ СИЁСАТИ – АМАЛДА

Муаллиф суратга олган

МУРОЖААТ – ДОЛЗАРЪ, ЕЧИМ – ИЖОБИЙ

Ҳозирги интилувчан, уздабурон йигит-қизлар билан суҳбатлашсангиз, ғайрату шижоатига лол қоласиз. Бири тадбиркорликни йўлга қўймоқчи, бошқасининг илмга қизиқиши баланд, яна кимдир инновацион ишланма яратиш истагида. Айниқса, бугунги ёшлар орасида ҳарбий бўлишни мақсад қилганлари ҳам кам эмас. Аммо шу каби кўзланган ниятга эришишда, албатта, бирор савол ёки муаммо кўндаланг бўлиши мумкин. Мудофаа вазирлиги томонидан «Янги Ўзбекистонни ёшлар билан бирга қурамыз» шиори остида сирдарёлик ёшлар билан ўтказилган учрашувда шу каби масалаларга ечим изланди.

Мудофаа вазирлиги, вилоят ҳокимлиги, Ўрмон хўжалиги давлат қўмитаси, вилоят бандлик бош бошқармаси, Ёшлар ишлари агентлиги вилоят бошқармаси, Ёшлар иттифоқининг вилоят кенгаши, қатор тижорат банкларининг ҳудудий филиаллари ҳамкорлигида Ҳалима Худойбердиева номидаги ижод мактабида ташкил этилган тадбирда вилоятнинг турли туман ва шаҳарларидан келган ёшлар жам бўлди.

Қизғин ва очик мулоқот тарзида ўтган учрашувда мудофаа вазирининг тарбиявий ва мафкуравий ишлар бўйича ўринбосари полковник Ҳамдам Қаршиев мамлакатимизда ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишда ёш авлоднинг ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш устувор вазифа эканини таъкидлади. Хусусан, жойлардаги давлат ҳокимияти органлари юртимиз мудофаа қудратини мустаҳкамлашга фаол жалб қилинаётгани, Қуролли Кучларимиз сафлари кўркмас, чинакам ватанпарвар аскар ва офицерлар билан бутланаётгани алоҳида қайд этилди.

Учрашувнинг савол-жавоблар қисмида ёшлар ўз ечимини кутаётган қатор масалалар юзасидан мутасаддиларга юзланди.

– Муддатли ҳарбий хизматни ўтаб, ҳарбий қисм қўмондонлигининг тавсияномасига эга бўлганимдан кейин, олий ҳарбий таълим муассасасига ўқишга кириш учун ҳужжат топшир-

дим. Аммо барча имтиҳонлар якунида менга имтиёзим асосидаги қўшимча балл тўлиқ берилмади, – дейди сайхунободлик Жавлонбек Тошбулов. – Бу ҳолат кейинги йилда ҳам такрорланди. Жорий йилда яна фойдалана олмасам, мазкур ҳужжат имтиёзининг муддати тугайди. Охири гал ҳарбий тавсияноманинг курсант бўлишимга асқатишида амалий кўмак сўрайман.

Жавлонбекнинг мурожаати асосида жорий йилда ҳужжат топширган олий ҳарбий таълим муассасаси аниқлаиб, имтиёзининг қонуний таъминланиши назоратга олинди. Шунда ҳам ўқишга кира олмаган тақдирда, Мудофаа вазирлиги қўшинларида белгиланган меъёрларни топшириб, контракт бўйича ҳарбий хизматни ўташ таклифи билдирилди.

Тадбирда ҳарбий хизмат билан бир қаторда айрим ёшларнинг интенсив боғ, иссиқхона учун ер ажратиш, оилавий тадбиркорликни йўлга қўйиш учун банкдан кредит олиш, қўшимча иш ўрни яратиш, тенгдошларини банд қилишда дуч келаётган муаммолари мулоқот майдонининг ўзида ижобий ҳал этилди. Унинг ижросини таъминлаш юзасидан вилоят ҳокими ўринбосари тегишли ташкилот вакилларига аниқ топшириқлар берди.

Учрашувда мурожаати ва мулоҳазалари билан фаол иштирок этган йигит-қизларга Мудофаа вазирлиги томонидан китоблар жамланмаси топширилди.

Лейтенант
Дилшод РЎЗИҚУЛОВ,
«Vatanparvar»

«ДўСТЛИК – 2021»:

ЎЗБЕК – ТУРК БЎЛИНМАЛАРИ ЎЗARO ТАЖРИБА АЛМАШИШДИ

Ахборот хуружлари соат сайин илдиэ отаётган дунёда мамлакат тақдирини кучли ва замонавий қиёфага эга бўлган армиясиз тасаввур қилиш қийин. Бунда ривожланган мамлакатлар армияси билан ўзаро тажриба алмашиш, доимий тактик ўқувлар олиб бориш ўз самарасини бермай қолмайди.

Ўзбекистон ва Туркия Республикалари мудофаа вазирларининг икки томонлама ҳарбий ҳамкорлик режасига асосан Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ Жанубий оператив қўмондонлиги «Термиз» дала-ўқув майдонида мазкур мамлакатлар Қуролли Кучларининг махсус бўлинмалари билан ҳамкорликдаги махсус-тактик ўқувлари бўлиб ўтди.

Тактик ўқув машғулотларини Ўзбекистон мудофаа вазирининг биринчи ўринбосари – Қуролли Кучлар Бош штаби бошлиғи генерал-майор Шухрат Холмухамедов ҳамда Туркия Қуролли Кучлари Бош штаби бошлиғи армия генерали Яшар Гулер бевосита кузатишди.

Машғулотнинг асосий босқичи «Термиз» дала-ўқув майдонида ўтказилиб, унда икки давлат ҳарбийлари биргаликда шартли қуролланган тўдаларни турли шaroитларда зарарсизлантириш бўйича амалий ҳаракатларни олиб боришди.

Машғулот режасига кўра, давлат чегарасини бузиб ўтишга уринган бир гуруҳ ноқонуний қуролланган шартли душман ҳақида разведка маълумотлари олинди. Учувчисиз учиш аппарати ёрдамида унинг сони ва жанговар имкониятлари ҳамда жойлашган ҳудуди ўрганилди.

Даставвал, шартли душман кучларига мерганлар ҳамда енгил зирҳланган транспортёрларнинг пулемётчилари томонидан

зарбалар берилди. Шундан сўнг ўзбек – турк ҳарбийларидан ташкил этилган жанговар бўлинма кенг масштабли ҳужумга ўтди. Қўйилган вазифани тезкор ва сифатли бажариш, шахсий таркибнинг талафот кўришининг олдини олиш мақсадида душман жойлашган ҳудуд вертолёт авиацияси ёрдамида десантлаштирилди.

Ҳамжиҳатликдаги икки давлат бўлинмалари авиация, енгил зирҳланган жанговар техникалар ва ўт очиш воситалари ёрдамида душман тўдаларига аёвсиз зарба бериб, уларнинг куч тузилмаларини бутунлай йўқ қилди. Ҳарбий бўлинмалар ҳужум қилиш давомида душманни кўрқитиш, уни ваҳимага солиш бўйича ноодатий жанг усулларида самарали фойдаланишди.

Таъкидлаш керакки, ҳамкорликдаги ўқув машғулотлари ўзбек ва турк ҳарбийлари учун ўзаро тажриба алмашиш, билим ва кўникмаларини ошириш, энг муҳими, дўстлик алоқаларини янада мустаҳкамлашга замин яратди.

Хулоса қилиб айтганда, реал жанг шароитига яқин тарзда ўтказилган ўқувлар давомида иштирокчилар ўзларининг ҳарбий билим ва жисмоний имкониятларини тўла намоён қилиб, юқори кўрсаткичларни қайд этишди. Махсус-тактик ўқувлар якунида машғулотларда фаол қатнашган ҳар икки мамлакат ҳарбий хизматчилари муносиб тақдирланди.

«Дўстлик – 2021» ўзбек – турк ҳамкорлигидаги махсус-тактик ўқувни ўтказиш режасига мувофиқ, туркиялик меҳмонлар мамлакатимизнинг бугунги қиёфаси ва бой маданий мероси билан яқиндан танишиш мақсадида юртимизнинг диққатга сазовор масканлари, зиёратгоҳлари бўйлаб саёҳат қилишди.

**Лейтенант Бобур ЭЛМУРОДОВ,
«Vatanparvar»**

ТАСАВВУРГА СИРМАГАН МАТОНАТ

Илонизи йўлдан кетар экансиз, бирданига тиззангизгача қорга ботиб қоласиз. Бир оёғингизни қутқара олсангиз, марра сизники – кейинги қадамни боса оласиз. Мудофаа вазирлиги тоғ тайёргарлиги мутахассислари билан чўққини забт этиш йўлида ҳаракат қилар эканмиз, 2021 – Халқаро ҳарбий ўйинлар «Саян юриши» мусобақасида она юрт шаънини ҳимоя қиладиган ҳарбий хизматчилар матонатини тасаввуримизга сиғдиришга уринардик.

Ушбу мусобақада биринчи маротаба иштирок этишга тараддуд кўраётган Мудофаа вазирлиги жамоаси билан биргаликда тик қояларгача чиқиб бордик. Ўзларига ишонч билан 12 та шарт талабларига кўра тайёргарлик кўраётган Ватан ҳимоячилари ғалабадан бошқа нарсани кўзлагани йўқ. Уларни эса олдинда бир-бирдан кучли талаблар ҳамда рақиблар кутяпти.

Мусобақа низомига кўра, иштирокчилар биринчи кун 24 800 метр масофани босиб ўтиб, 6 та шартни бажардилар. Иккинчи кун эса улар 19 500 метрлик марш давомида қолган 6 та шарт талабларини амалга оширишлари лозим. Янгича муҳит ва об-ҳаво, иқлимнинг ўзгаришига қарамай юртдошларимиз кучлилар орасида сараланиб, ғолиб бўлиб қайтиши керак.

– Ҳарбий хизматчилар илк маротаба қатнашаётган мусобақада иштирокчилар ҳар томонлама синовлардан ўтказилиб, сараланди. Уларнинг жисмоний тайёргарлик даражаси, чидамлилиги инobatга олинди. Чунки йигитлар мусобақа шартларига кўра, 10 соатлаб тинимсиз ҳаракат қилишлари талаб қилинадиган ўринлар бор. Шунинг учун саралаш давомида 5 км, 10 км масофага югуриш, юриш, «Кичик Чимён» чўққисига юк билан чиқиб, тушиш каби

вазифаларни муваффақиятли адо қилган сафдошларимиз Россия Федерациясида ўтказиладиган халқаро мусобақада Ватанимиз номидан баҳсга киришадиган бўлди, – дейди иштирокчилардан бири кичик сержант Нурбек Ҳусанов.

Кичик сержант Сирождин Ҳайдаров эса ўтган йили ўтказилган Халқаро армия ўйинларида «Отлик марафон» йўналишида қатнашганини, жамоамиз фахрли 2-ўринни олганини, иштирокчилар мазкур мусобақадан ҳам ғолиб бўлиб қайтиш ниятида қатъий ҳаракатда эканини таъкидлади.

Тайёргарликни сидқидилдан олиб бораётган мусобақа иштирокчиларига ҳамиша зафар ёр бўлишини тилаб хайрлашдик. Ҳар қандай муваффақият ҳам осонликча қўлга киритилмайди, албатта. Ишонимизки, ортида эл манфаати, юрт нуфузи турганини чин дилдан ҳис қилган ҳарбий хизматчилар бошқа давлатлардан келган рақибларига осонликча бўй беришмайди.

Катта лейтенант Азиз НОРҚУЛОВ,
«Vatanparvar»

КЕЛИНГ, КИТОБ ЎҚИЙМИЗ

ГЕНРИК СЕНКЕВИЧНИНГ «ФАРИШТА»СИ

2 апрель – Халқаро болалар китоблари куни
эканлигини биласизми? Ҳа, шундай кун бор.
Айтилишининг ўзидаёқ кўнгили ёришади.

Болалар дунёсини, руҳиятини ёритиш осон эмас. Шундай бўлса-да, адабиёт оламида бу ишни маромига етказганлар ҳам талайгина. Марк Твеннинг қахрамонлари бизга бегона эмас. Виктор Гюгонинг «Гаврош»и ёдингиздами? Италиялик адиб Жанни Родари номи бизга болалиқдан таниш, фарзандларимиз учун ҳам қадрдон. «Кичкина шаҳзода» яқинда қорақалпоқ тилига ҳам таржима қилинди. Ҳа-ҳа, ўша, Антуан Сент де Экзюпери қаламига мансуб «Кичкина шаҳзода». Дунёни забт этган асар. Бу ўзи ростдан ҳам бола ҳақидами?! Қахрамони кичкина шаҳзода... Аммо кўпроқ катталар қалбини забт этгани ҳам ҳақиқат-да!

Мен болалиқдан фильмлар томоша қилишни яхши кўраман. «Солдат отаси» деган дурдона фильмни ҳамма кўрган бўлса керак. Эҳтимол, бу фильмнинг ёши мендан каттароқдир. Шу ёшга қадар кўрган фильмларим орасида энг қайғулисиз шу бўлса керак. Айниқса, танкларнинг узумзорни пайҳон қилиши... Негадир шу жойида ўзимни тутиб туролмай баралла йиғлаб юборганман. Онам кино кўришимни бирмунча вақт тақиқлаб қўйган эдилар. Ҳозир ҳам шу кинони кўришга юрагим бардош бермайди. Қайғули... ўта қайғули.

Мультифильмларни ёқтириб қолдим. Чунки унда ёвузлик йўқ эди, ўлим бўлмас эди, мўъжизалар бор эди.

Эртақларни севардим. Чунки якуни яхшилик эди, ҳамма нарса яхшилик билан тугарди.

Ҳозир ҳам яхшилик билан тугайдиган фильмларни излайман, яхшилик билан тугайдиган асарларни ўқигим келади. Аммо... Адабиёт ҳаётни акс эттиради, гўзал, ёрқин, ҳароратли бўёқлардан ташқари ранглари ҳам мавжуд ҳаётнинг.

Бугун сизга поляк адиби Генрик Сенкевич асарларини тавсия қилмоқчимиз. Эҳтимол, ўзбек китобхонлари учун бу ном унчалик таниш эмасдир. Генрик Иосифович Сенкевич (Генрик Адам Александр Пиус Сенкевич) 1846 йил 5 майда Польшанинг Воля-Окшейск шаҳрида туғилган. 1905 йилда Нобель мукофоти сазовор бўлган. «Олов ва қилич», «Тошқин», «Пан Володиевский» номи роман-трилогияси ёзувчиға жаҳоний шухрат келтирди. Сенкевич болалар адиби эмас. Аммо болалар ҳаётидан ҳикоялари бор.

Мен адабиётшунос эмасман, албатта. Шундай бўлса-да, поляк ёзувчисининг айрим ҳикояларида, тасвирларида адибимиз Абдулла Қаҳҳор ҳикояларига яқинликни англадим. Булар ўз ишининг усталарига ҳавола. Сенкевич асарлари билан танишсангиз, адабиётнинг яна бир хазинаси сизга очилади. Адиб асарларига қизиқшингиз ортиб, қидиришингиз табиий.

«Янко мусикачи» шундай бошланади, диққат билан ўқинг-а: «У ёруғ оламга заиф ва нимжон бўлиб келганди. Кўзи ёриган аёл ётган скамейка ёнида ҳамдардлик ила тўпланган дугоналар мана шу она ва мана шу бола узра бош чайқар эдилар. Улар ичида энг ақлли бўлмиш темирчининг хотини Шиманиха тасалли сўзлари билан бемор хотинга мурожаат қилади.

– Келинг, – дейди у, – бошингизга шам ёқиб қўяй. Сизнинг энди, – дейди, – тўрингиздан гўрингиз яқин, охират сафарига тайёргарлик кўрсангиз, Тангри таолодан гуноҳларингизни махфират этишини сўрасангиз яхши бўларди.

– Ҳа, – дейди бошқаси, – чақалоқни ҳозир чўқинтирган маъқул: ксендзни кутиб ўтираверсак, бояқиш кокилсиз қолиб кетиши ҳеч гап эмас.

Шу гаплардан кейин аёл шамни ёқди, кейин болани қўлига олиб, унга сув сачратди, болакай афтини буриштиради, аёл эса муножот қила бошлади:

– Ота ва ўғил ҳаққига, авлиё ҳаққига сени чўқинтираман ва сенга Ян исмини бераман, энди эса, насроний болажоним, қаёқдан келган бўлсанг, ўша ёққа боравер. Омин.

Аммо насроний болажон «қаёқдан келган бўлса, ўша ёққа боришни» зинҳор-базинҳор истамасди ва умуман муштдеккина жисми ташлаб кетишни ўйламаётган ҳам эди...»

Ҳа, у заиф ва нимжон туғилди. «Келган жойига ҳам қайтиб кетмади». Аммо унинг ғаройиб қобилияти бор эди. У оҳанглари илгарди, атрофда бефарк, бепарво ва қалбсиз одамлар орасида бошқача оҳанглари, мусикани эшита оларди.

Ўқиймиз: «Ҳар ёқдан унга қанақадир товушлар эшитиларди. Эсини танибдики, аҳвол шу: хаёли ёт товушларда – шундан бошқа нарсани ўйламасди ҳам. Ўрмонга сизир ўтлатгани ёки тенгқурлари билан замбуруғ тергани борганда ҳам икки қўлини бурнига тикиб қайтарди. Бу ҳам етмагандай тили чучуклини нима дерди денг:

– Ойи, ойи, биёв ўймонда нуқул куй чолоди. Бий эшитмайсизми бойиб?

Онаси унга бобиллаб беради:

– Куйингни чалдириб қўяман сенинг, шошмай тур.

Гоҳо онаси бошига чўмич билан солиб қоларди... Оқшомлари қоронғи тушса ҳам тиниб-тинчимаган қишлоқ одамларининг гапларини жон қулоғи билан тингларди, унга одамлар гўё гаплашяпти эмас, концерт қўйиб бераётгандай туюларди. Ҳатто ишда ҳам, далага гўнг сочар экан, у шамолнинг ёғоч паншаха тишларига урилиб чиқарган овозини берилиб тингларди».

У шундай бола эди. У одамлар илғамаган, эшита олмайдиган оҳанглари илгарди, эшитарди. Бошқалар наздида меров, галварс бир бола эди. Кўп калтак ерди: ўз онасидан ҳам, бегоналардан ҳам. Уни ҳеч ким тушунмас эди.

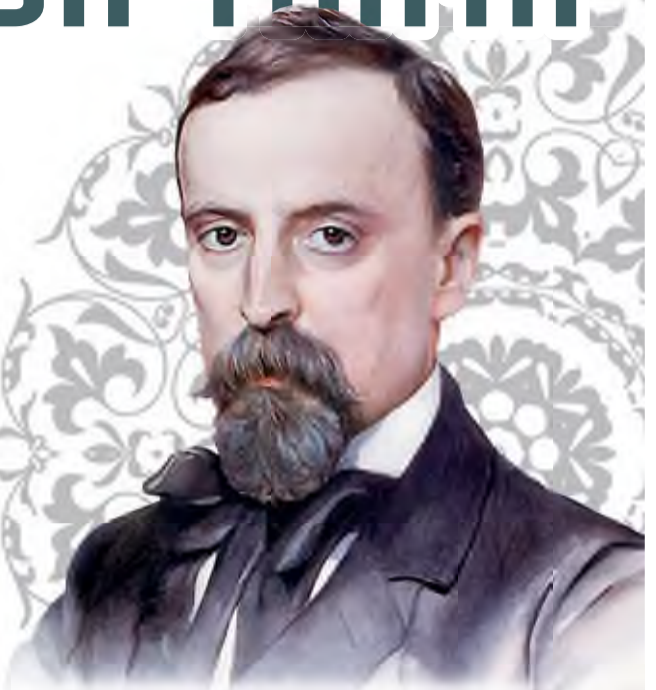
Ўқиймиз: «Баҳор келиши билан у тол пўстлоғидан най ясагани анҳор бўйига чопарди, кечқурун эса кўлдаги бақалар барчаси жўрлиқда тантанали қўшиқларини бошлаб юборганида, ўтлар орасида тартар қуш сайраганда, йирик қўнғизлар гўнғиллаётганида, девор устига жойлашиб олган хўрозлар қишлоқнинг ҳар жойидан бонг ура бошлаганда мусикачи Янконинг кўзларидан уйқу қочарди, бу шовқин-суронда у қанақа мусика тинглаётганини бир унинг ўзию Худо биларди...»

Скрипка... Уни ҳамма билади, овозини эшитган. Оддий мусика асбоби, деярли ҳамма учун. Аммо биргина Янко учун эмас. Янко учун скрипка мўъжиза, буюк мўъжиза, орзу-хаёлларини банд этган мўъжиза!

Ўқиймиз: «Бу дунёда еб-ичиб қолинг, қувнанг, яйранг, кўнгили олинг!» – дея майин овозда куйлаётган мана шу скрипка учун, мана шу жаранглаб куйловчи тахталар учун Янко нима сўрасалар беришга тайёр эди. Ҳа, чинакам мўъжиза – бу тахталарни қаердан олишаркин ва бу скрипкаларни қаерда яшашаркин?! Эҳ, унга бир марта, фақат бир мартагина шунга ўхшаш чолғуни ушлаб кўришга беришсайди. Қайдам!..»

«Шўрлик болакайга бу орзулар яхшилик келтирмади!»

Бу шундай бўлди. Бир куни бола... Йўқ, «Мусикачи Янко» ҳақида ортиқ гапиришни истамайман. Кейин нима бўлганини ўзингиз ўқиб билиб оласиз. Якуни бошланишидан ҳам кўра таъсирли, қалб кўзингизни уйғотар, уйғоқ бўлса, ўйга толдиради, шубҳасиз.

Генрик Сенкевичнинг яна бир ҳикояси «Фаришта»нинг тагиға қавс ичида «Қишлоқ ҳаётидан бир лавҳа» деб ёзилган. Бошланиши зерикарликдек, костёл (поляк католиклари ибодатхонаси) тасвири, жаноза маросимидан сўнг оятларни минғиллаётган кампирлар... Бироқ тасвирлар шу қадар тиниқ, рассом асарини томоша қилаётганга ўхшайсиз. Биз ўқувчиларни мутолаа завқидан, ҳузуридан бебаҳра этмаслик учун батафсил тўхталмаймиз.

«Фаришта»дан **Ўқиймиз:** «Каликстованинг қизалоғи Марися кампирлардан бири ёнида скамейкада ўтирарди. Бу вақтда онасининг қабри устига енгил қор зарралари келиб қўнмоқда, бироқ қизалоқ энди ўнга кирган бўлиб, у афтидан, на бошига тушган мусибатни, на бундай пайтдаги алам-изтиробларни ақлига сиғдира оларди. Унинг лўппи юзи ва катта-катта мовий кўзлари болаларча беғам боқар, ҳатто бироз қувноқ ҳам эди. Бу кўзларда одатдаги қизиқшдан бошқа ҳеч нарса пайқалмасди. Оғзини очганча у дўзах оловида куяётган гуноҳкорлар тасвири ишланган туғта диққат билан қараб турарди, кейин нигоҳини костёл тўрига олди. Кейин чумчуқлар келиб урилаётган деразага қаради.

Унинг кўзлари ўша-ўша бефарқ боқарди...

Қизалоқ орқасидан иккита сичқон думидек қилиб ўрилган малла соч толаларини бармоғига айлантдириб ўйнади».

Ҳаёт деганлари шу. Тириклик ва ўлим ёнма-ён. Онанинг ўлими, етим қолган қизалоқ, кампирлар... Бир қарашда адибнинг нима деяётганини англаб бўлмайди. Аммо диққат билан ўқисангиз, ана шу зерикарли, қиш куни каби рутубатли ҳаётнинг фожияси чизилган, сўзлар билан.

Ўқиймиз: « – Мен анча олдин айтгандим-а, хириллаб нафас оляпти, деб. Тунов куни яқшанбада олдимга келганди, ўшанда унга айтдим: «Ҳой Каликстова, бепарво бўлманг, Марисяни кўргонга бериб юборсангизлар, яхши бўларди», деб. У эса: «Дунёда шундан бошқа ҳеч кимим йўқ, уни ҳеч кимга бермайман», деди. Шундай деяпти-да, кўзларидан дувиллаб ёш тўкиляпти, адоий тамом бўлгани шундоқ кўриниб турибди. Кейин идорага, аминнинг олдиға борибди, қоғозларини тўғрилагани. Тўрт злотий ва олти грошга тушибди бу қоғозлар унга. «Қизим учун кетса-кетибди», – дейди. Э-эй қоқиндиқлар! Ушанда ўзи кўзларининг пахтаси чиқиб кетаётувди, ўлгандан кейин бутунлай юмилмай қолди. Уларни юммоқчи бўлиб роса уриндик, қани энди юмилса. Одамлар, ўлганида ҳам қизидан кўз узолмади, дейишди».

Нега, бу ҳикоянинг номи «Фаришта», фаришта ким эди, қаерда эди? Етим қизалоқ кўргонга етиб бордими? Онанинг ўлимидан ортиқ яна қандай фожиа бўлади?!

Бу саволларга жавоб топишни истасангиз, Генрик Сенкевич асарларини топиб ўқинг. Ундан айримлари заҳматкаш мутаржим Амир Файзулла томонидан чевирилган, айнан шу кишининг саъй-ҳаракатлари туфайли ўзбек китобхонлари ҳам поляк адиби ижоди билан танишдилар. Ушбу асарларни она тилимизда ўқиётган кезде Амир Файзулла ҳақларига ҳам дуо қилишни унутманг.

Инобат ИБРОҲИМОВА,
«Vatanparvar»

АСКАР БЎЛАР ЙИГИТНИНГ МАРДИ

Яқинда кўзда қувонч ёшлари билан фарзандларини муддатли ҳарбий хизматга кузатган ота-оналар ҳақида ёзгандик. Бугун эса Қуролли Кучлар академиясида йигитлик бурчини ўтаб бўлган бир гуруҳ аскарларни оиласи бағрига тантанали кузатиш маросими бўлиб ўтди.

Кўзларида қувонч порлаган йигитларнинг бир қанчаси олий ҳарбий таълим муассасасига ҳамда олий ўқув юртига кириш учун имтиёзли тавсияномалар, фахрий ёрлик ва ташаккурнома билан тақдирландилар.

Уларнинг ҳар бирини ўз эгаларига Қуролли Кучлар академияси бошлиғи полковник Шавкат Мамажонов тақдим қилди.

Эл қорига камарбаста ўғлонлар билан суҳбатлашсангиз, қатъий мақсад ва режаларини айтиб тугатолмайди.

– Назаримда, ушбу ҳарбий муассасага муддатли ҳарбий хизматни ўташ учун кириб келганимизга унча кўп муддат бўлмади. Аммо кам ҳам эмас. Ушбу вақт оралиғида ўрганганларимиз, олган

«ҲАЁТ МАКТАБИ» ДАН УЧИРМА

Муаллиф суратга олган

таассуротларимиз бир умрга татийди. Биз бу ерда Ватанимизнинг жанговар қудратини бор бўй-басти билан ҳис қилдик. Ҳарбий хизматга тааллуқли билимларни назарий томондан ўргандик, амалиётда синаб кўрдик, – дейди оддий аскар Асрор Каримов. – Оилам бағрига бир олам таассуротлар билан биргаликда фахрий ёрлик билан қайтпман. Бу ота-онамни севинтиришига ишонаман. Уларнинг ишончига муносиб бўлишга бир умр интилиб яшайман.

Тавсиянома олган Шоҳжаҳон Ўсаров Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетига кириб, келажакда юрт нуфузини халқаро майдонда юксалтиришга ҳисса қўшиш ниятида эканини айтса,

Анваржон Абдулвоҳидов Ўзбекистон олий ҳарбий авиация билим юртига ҳужжатларини топшириб, Ватанимизнинг само сарҳадларини муҳофаза қилишни мақсад қилганини билдиради.

Гапнинг сирасини айтганда, улар «ҳаёт мактаби»дан катта ҳаётга учирма қилинди. Тақдирлаш маросимидан сўнг ижро этилган куй-қўшиқлар иштирокчиларни яна бир бор жипслаштириб, байрамона кайфиятини оширди. Ёруғ юз билан, соғ-саломат ота-онаси ва яқинлари бағрига қайтаётган юрт ўғлонларига муваффақиятлар ёр бўлишини тилаймиз.

А. НОРҚУЛОВ

ЭЪТИРОФ

ТАШАККУРНОМАЛАР ТОПШИРИЛДИ

Нукус гарнизонида йигитлик бурчини ўтаб, муддатли ҳарбий хизматни яқунлаётган минг нафарга яқин аскарга Шимоли-ғарбий ҳарбий округ қўшинлари қўмондонлиги томонидан миннатдорлик билдирилди.

Шу муносабат билан бўлиб ўтган тантанали тадбирда ҳарбий округ қўшинлари қўмондонлиги, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари, фахрийлар ҳамда ҳарбий хизматчилар қатнашди.

2020-2021 йилларда юртимизнинг энг сара ўғлонларининг муддатли ҳарбий хизматни ўташ даври мамлакат бўйлаб коронавирус пандемияси авж олган пайтга тўғри келди. Жорий этилган карантин тадбирлари, аҳоли саломатлигини сақлаш, юқумли касалликдан даволанаётган ҳамда карантинга олинган ҳудудларни қўриқлаш ва хавфсизлигини таъминлаш, туман ва шаҳарларда ўтказилган дезинфекция тадбирларида муддатли ҳарбий хизматчилар ҳам фаол иштирок этди.

Ўтган бир йил давомида 150 га яқин муддатли ҳарбий хизматчилар республика, Мудофаа вазирлиги миқёсида ўтказилган кўплаб спорт мусобақаларида, хотира турнири ва чемпионатларида ҳарбий округ шарафини муносиб ҳимоя қилишди.

Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятининг олис ҳудудларидаги ижтимоий-иқтисодий ривожланиши суҳт бўлган қишлоқ ва овул аҳлига амалий ёрдам кўрсатиш, улар ҳолидан хабар олиш, моддий ва маънавий кўмак бериш мақсадида ҳарбий округ қўшинлари қў-

мондонлиги томонидан ташкил этилган гуманитар акциялар, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш тадбирларида муддатли ҳарбий хизматчиларнинг жонбозлиги аҳоли томонидан жуда илиқ қарши олинди.

Тадбирда сўзга чиққанлар йигитлик бурчини муносиб бажариб, уйларига ёруғ юз билан қайтаётган аскарларга ўз миннатдорликларини билдиришди. Келажакда ҳам Ватан, эл-юрт учун жонкуяр, фидойи инсон бўлиб қолишларини тилашди.

Тантана давомида 400 нафарга яқин муддатли ҳарбий хизматчига олий таълим муассасаларига ўқишга киришда қўшимча балл берадиган ҳарбий қисм қўмондонлигининг тавсияномалари топширилди.

Юқори қўмондонликдан қўйилган ўқув-жанговар ва топшириқларни бажаришда фидойилик кўрсатган, ҳарбий хизматни ўташ даврида барчага намуна бўлиб келган 300 нафар аскарнинг ота-оналарига ҳарбий округ қўшинлари қўмондонлигининг ташаккурномаси ҳамда фахрий ёрликлари берилди.

Нукус гарнизони ҳарбий оркестри ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Маданият вазирлигининг санъаткорлари томонидан тақдим этилган концерт дастури барчага ҳуш кайфият улашди.

Шимоли-ғарбий ҳарбий округ матбуот хизмати

Айни кунларда барча ҳарбий қисмларда Ватан олдидаги йигитлик бурчини ўтаган муддатли ҳарбий хизматчиларни тантанали кузатиш маросимлари бўлиб ўтмоқда. Шундай тадбирлардан бири Тошкент вилоятининг Чиноз туманида жойлашган ҳарбий қисмда ҳам ўтказилди.

ЮРАКЛАРДА
БИР ОЛАМ ОРЗУ

Кўтаринки руҳда қўйилган тадбирда ҳарбий қисм шахсий таркиби, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари иштирок этди. Сўзга чиққанлар ҳарбий хизматнинг бугунги нуфузи ҳақида гапириб, дунёдаги энг муқаддас, энг шарафли юмушни адо этган йигитларга бундан кейинги ҳаётларида доим омад ёр бўлишини тилади.

Тантана давомида муддатли ҳарбий хизмат давомида сафдошларига ҳар жиҳатдан ўрнак бўлган аскарларга Ўзбекистон ёшлар иттифоқи Чиноз тумани Кенгаши томонидан ташаккурнома тақдим этилди.

– Ҳарбий хизматнинг унутилмас, ёдда қолашли лаҳзалари кўп. Қадрдон дўстлар орттирдим. Дўстлик риштасини асло узмайман, – дейди оддий аскар Зуфарбек Мухаммаджонов. – Муддатли ҳарбий хизмат давомида ҳаётимни шу соҳа билан боғлашни мақсад қилдим. Шунинг учун олий ҳарбий таълим муассасасига ўқишга кирмоқчиман. Тест имтиҳонига яна ўқиб-ўрганаман, билимларимни ошираман.

Мана, ўғлонлар ёруғ юз билан уйига қайтмоқда. Кўнгилларида бир олам эзгу орзулар. Тилагимиз, муқаддас бурчни шараф билан ўтаган ҳар бир ўғлоннинг умр йўллари ҳамаша ёруғ ва нурафшон бўлсин!

Майор Улуғбек ДАДАБОЕВ

МАРДИ МАЙДОНЛАР

БИЛИМ ВА КЎНИКМА СИНОВДАН ЎТКАЗИЛДИ

Мудофаа вазирлиги Тоифаланган объектларни қўриқлаш қўшинлари қўмондонлигининг Тошкент шаҳри ва вилоятида жойлашган ҳарбий қисмлари ҳамда ҳамкор куч тузилмалари иштирокида ўтказилган махсус-тактик ўқувида бўлинмаларнинг жанговар шайлик даражаси яна бир бор синовдан ўтказилди.

Мазкур ўқувларнинг аввалгиларидан фарқи жиҳати шундаки, эрта тонгдан берилган ўқув сигналига асосан ҳарбий қисм бўйсунувида бўлган барча бўлинмалар шахсий таркиби юқори жанговар шайлик ҳолатига келтирилди. Ҳарбий шахарчалар ва объектлар қўриқлови кучайтирилди. Зудлик билан қуролланиб, саф майдонига йиғилган ҳарбий хизматчиларга юқори қўмондонлик томонидан қўйилган вазифалар етказилгач, шахсий таркиб техникаларга жойлашиб, белгиланган ҳудудлар томон йўл олди.

Бир вақтнинг ўзига ҳамкорликдаги бўлинмаларнинг куч ва воситалари ҳам етиб келди. Ҳарбий қисм командирининг қарори тингланиб, бажариладиган хатти-ҳаракатларга аниқликлар киритилди. Ўқув режасига кўра, қўриқланаётган объектлардан бирига шартли равишда ноқонуний қуролланган гуруҳ томонидан ҳужум уюштирилди. Юрт химоячилари зудлик билан ҳужумни қайтаришга киришди. Йиллар давомида тўпланган малака ва тажриба ўз сўзини айтиб, шартли душман яксон қилинди.

Шунингдек, ўқув давомида объект ҳудудида ёнғин содир бўлганида уни бартараф этиш, ишчи-ҳодимларни хавфсиз ҳудудга эвакуация қилиш, яраланганларга тез тиббий ёрдам кўрсатиш, жанговар ҳаракатлар олиб борилган ҳудудни экспертиза қилиш ва криминалистик текширувдан ўтказиш каби вазифалар ҳам амалга оширилди.

Ҳамкорлик режасига кўра, куч тузилмалари билан биргаликда қўриқланаётган объектлар атрофида разведка-қидирув ҳамда оператив-профилактик тадбирлар ўтказилди. Мазкур жараёнда бўлинмалар томонидан объектлар яқинида жойлашган маҳаллий аҳолига ободонлаштириш ишларида ҳам ёрдам кўрсатилди.

Таъкидлаш жоизки, ўтказилган махсус-тактик ўқув машғулоти ҳарбий қисмлар шахсий таркибининг жанговар вазиятларда биргаликда тўғри ҳаракатлана олиш қобилиятини оширишда, юрт химоячиларининг жисмоний ва руҳий тайёргарлигини янада мустаҳкамлашда муҳим аҳамият касб этди.

Капитан Фарида БОБОЖОНОВА,
Тоифаланган объектларни
қўриқлаш қўшинлари қўмондонлиги
матбуот хизмати бошлиғи

ВАТАН ҲИМОЯСИ – ШАРАФЛИ БУРЧ!

Сурхондарёлик посбонлар тантанали кутиб олинди

Термиз темир йўл вокзалида муддатли ҳарбий хизматни ўтаб бўлган аскарларни кутиб олиш тадбири бўлиб ўтди.

Унда Жанубий оператив қўмондонлиги бошлигининг тарбиявий ва мафкуравий ишлар бўйича ўринбосари подполковник Алишер Широнов, Сурхондарё вилояти мудофаа ишлари бошқармаси бошлиғи подполковник Бахтиёр Бекмуродов, Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳузуридаги Жамоатчилик кенгаши вилоят минтақавий бўлинмаси, фахрийлар ва ёшлар ҳамда аскарларнинг яқинлари иштирок этди.

– Ҳарбий хизматда ҳам маънан, ҳам руҳан тобландим, десам, муболаға бўлмайди, – дейди Андижон вилоятида ўз йигитлик бурчини адо этиб келган Мухриддин Назаров. – Ўзбекистон – кенг

имкониятлар мамлақати. Ёшлар учун бугунги кунда кенг имтиёзлар эшиги очилган. Мен Мудофаа вазирлиги миқёсида ўтказилган «Энг илғор мутахассис» кўрик-танловида фахрли биринчи ўринни қўлга киритдим ва Давлат тест маркази томонидан ўтказилган имтиҳондан юқори балл тўплаб, имтиёзли тавсияномага эга бўлдим. Келгусида олий ўқув муассасасида таҳсил олиб, давлатимиз учун керакли кадр бўлишга ваъда бераман.

Тантанада сўзга чиққанлар бугунги кунда миллий армиямиздаги ўзгариш ва янгиланишлар, ҳарбий қисмларда юрт посбонлари учун яратилган қулай шароитлар хусусида, шунингдек, ҳаёт мактаби – армияда тобланган аскарлар келажақда жамият ривожига ўзларининг муносиб ҳиссасини қўшишига ишонч билдирдилар.

III даражали сержант Акбар АҲМЕДОВ,
Термиз гарнизони

ЁШЛАР – КЕЛАЖАГИМИЗ

Нукус шаҳридаги мактабларнинг юқори синф ўқувчилари Шимоли-ғарбий ҳарбий округ қўшинлари қўмондонлигига қарашли «Нукус» дала-ўқув майдонида жанговар қуролдан амалда тайёрлов ўқ отиш машқларини бажарди.

ЎҚУВЧИЛАР ПОЛИГОНДА

Полигонда ўтказилган машғулотларга 300 нафарга яқин ўқувчи ҳамда профилактик ҳисобда турувчи ёшлар жалб этилди. Йигитлар полигонга ҳарбий оркестр садолари остида кириб келишди.

Ҳарбий хизматчилар билан бир сафда тизилишган йигитларни ҳарбий округ қўшинлари қўмондони полковник Фарҳоджон Шерматов ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси халқ таълими вазирининг ўринбосари Шарофиддин Тажимуратов қутлади.

Юртимизда ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, уларда халқимиз тарихи ва маънавий қадриятларига юксак ҳурмат туйғусини шакллантириш, Ватан ҳимоясига, унинг миллий хавфсизлиги, ҳудудий яхлитлиги ва суверенитетини ҳимоя қилишга доимо шай туришга ҳамда ҳарбий хизматни ўташга тайёрлашнинг дастлабки пойдевори, албатта, мактаблардан бошланади.

Шимоли-ғарбий ҳарбий округ қўшинлари қўмондонлиги ташаббуси билан 2020 йилнинг октябрь ойидан бошлаб Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятидаги ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларининг чақирувга қадар бошланғич тайёргарлик фани ўқитувчилари учун Нукус ва Урганч гарнизонларидаги ҳарбий қисмлар негизида бир кунлик ўқув-услубий йиғинлар ташкил этилди. Бугунги кунга қадар ушбу йиғинларга 1 100 дан ортиқ ўқитувчи жалб этилиб, малакаси оширилди.

Полигонда яратилган ўқув нуқталарида офицер ва сержантлар раҳбарлигида юқори синф ўқувчиларининг жанговар қуроллар билан муомала қилиши, улардан фойдаланиши ва техника хавфсизлиги қоидаларига риоя этиши бўйича машғулотлар ташкил қилинди. Ўқув нуқталарида гранаталарни улоқтириш, автомат ўқдонини патрон билан ўқлаш, аниқ мўлжалга олишни ўрганиш, турли ҳолатлардан

қуролни отишга тайёрлаш, автоматни нотўлиқ қисмларга ажратиш ва йиғиш каби машқлар ёшлар томонидан катта қизиқиш билан бажарилди. Отиш қоидалари ва хавфсизлик талаблари бўйича берилган йўриқномалардан кейин ёшлар ўқ отиш майдонига йўл олди.

Биринчи маротаба қуролдан амалий ўқ отиш машқларини бажараётган ёшларнинг хатти-ҳаракатларини тажрибали офицер ва сержантлар назорат қилиб борди. Ҳар бир ўқувчи 100 метр узоқликда турган нишонга қарата 3 донга ўқ узиб, мактабда ўтилган назарий билимларини амалда мустаҳкамлаш имконига эга бўлди.

Йигит киши борки, у албатта, ҳарбий техника ва қурол-аслаҳага қизиқади. Шу боис ҳарбий округ қўшинлари қўмондонлиги томонидан махсус жойда жанговар техника ва ўқотар қурол намуналари кўргазмаси ҳам ташкил этилди. Ҳақиқий қуроллар билан танишув, уларнинг жанговар имкониятлари ва техник тавсифи ҳақидаги маълумотлар ҳеч бир ўғил болани безътибор қолдирмади.

Замонавий талабларга жавоб берадиган «Нукус» полигонидagi қорақалпоқ халқининг урф-одат ва асрлар оша сақланиб келинаётган миллий анъаналарини ўзида мужассам этган тарихий миллий-маданий объект намунаси – ўтовдан дала-ўқув майдонида шахсий таркиб учун руҳий зўриқишларни ечишда фойдаланилади. Ҳарбий психологлар томонидан инсон руҳий ҳолатини бошқариш бўйича ўқувчилар ва профилактик ҳисобда турган ёшлар билан ўтказилган машғулотлар ўзининг ижобий таъсирига эга бўлди.

Машғулотлар якунида ўқувчи ёшлар дала-ўқув майдонидаги ошхонада ҳарбийча тушлик қилди.

Шимоли-ғарбий ҳарбий округ матбуот хизмати

МАРДЛИК УНУТИЛМАЙДИ

Ўзбекистон Республикаси
Мудофаа вазирлиги офицерлари
Иккинчи жаҳон уруши
қатнашчиси Мақсуд ота Оқилов
хонадонига ташриф буюришди.
95 ёшни қаршилаётган отахон
ҳарбий хизматчиларни кўриб,
йигитлик даврини ёдга олди.

Мақсуд ота Оқилов Ўзбекистонда илк бор алифбо яратган инсон, «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони соҳиби Оқилхон Шарофиддиновнинг фарзанди. Эҳтимол, шунинг учундир маърифатга бўлган қизиқиш, китобга ҳурмат, меҳмонларга тавозе бу хонадонга қадам қўйганимиздаёқ сезилди.

1926 йил 10 август куни Тошкентнинг Қозикўча маҳалласида туғилган қаҳрамонимиз Иккинчи жаҳон урушига кетганда 17 ёшда бўлган.

– Уруш солган даҳшат туфайли юртнинг норғул йигитлари фронтга отланди. Ўшанда бизнинг оиламиздан уч акам, яқин қариндошлардан амакиларим кетган. Сўнг менга ям навбат келди. Бундан ўзимда йўқ хурсанд эдим. Сабаби амакиларим,

«ФРОНТДАН АКАМСИЗ ҚАЙТДИМ...»

акаларим, яқин қишлоқдошларимни кўриб келаман, деб ўйлаганман. Урушнинг даҳшати кейин кўрдим...

Аввал Самарқанд шаҳридаги аскарларни тайёрлов мактабиде таълим олиб, 1944 йил август ойида қўлимга қурол билан урушга кирдим. Украина фронтида пиёда қўшинларида оддий аскар бўлиб хизмат қилганман. У ерда резина қайиқда сув кечириб, ўрмон ичида минг машаққатлар билан окоп қазидик. Окопдан чиқиб отардик, яна қайтиб беркинардик. Оёғим яраланиб, икки ҳафта шифохонада даволандим. Менга оғриқлар эмас, кун ора дўстларимдан айрилганим, қуролдошларим сафи камайиб бораётгани кўпроқ азоб берарди. Уруш тугагандан сўнг оиламиздан иккинчи акам қайтиб келмади... Кўп қийналдик, аммо руҳимиз чўкмади, иродамиз сингани йўқ.

Украина, Руминия, Венгрия, Польша, Молдавия, Чехославакия, Югославия ҳамда Прага шаҳарларида хизмат қилган забардаст отахон уруш даврини хотирлар экан, ундан кейинги ҳаётни ҳам ёдга олди. Илм олишга бўлган интилиш урушдан қайтганидан кейин ҳам Мақсуд отани тарк этмади. Тошкент давлат аграр

институтига ўқишга кириб, ветеринария факультетиде таҳсил олади ва шу касбда қирқ йилга яқин фаолият олиб бориб, саксон ёшигача меҳнат қилди. Рафиқаси билан 4 нафар фарзандга тарбия бериб, олий маълумотли қилди.

Отахон қўлидаги суратларни кўрсатар экан, синфдошларини бир-бир таништириб ўтди. Ва афсус билан «Буларнинг ҳеч бири тирик қолмади», дея чуқур хўрсинди. Бу дорилармон кунларга эришиш осон бўлмаганини алоҳида таъкидлади. Отахоннинг ҳамон чақноқ кўзларига боқиб туриб, кўксини тўлдириб турган медалларнинг ҳар бири катта жасорат, ғалабалар эвазига келганини англаш қийин эмас.

– Бобом бизга ёшлигимиздан тинчликнинг қадрига етиш, вақтни увол қилмаслик, шу юрт учун хизмат қилиш шарафли бурч эканлигини

Муаллиф суратга олган

уқтириб келади. Ҳар доим бобомни йўқлаб келишганида фахрланаман, у кишига ўхшашга ҳаракат қиламан, – дейди Мақсуд отанинг набираси Саидамирхон Оқилов.

Ҳозирда ўн бир набира, йигирма беш нафар чеваранинг сеvimли бобоси бўлиб яқинлари ардоғида кексалик гаштини сураётган отахонга тан-сиҳатлик тилаган ҳолда, эсдалик совғаларни топшириб, ортга қайтдик.

Шоҳсанам НИШОНОВА

АДАБИЁТ

ВАТАНГА МУҲАББАТНИНГ
САМИМИЙ ИЗҲОРИ

Самимий шеърлари оҳанрабо кўшиқларга айланиб, ҳар бир ўзбек хонадонига кириб борган Муҳаммад Юсуф Андижон вилоятининг Марҳамат туманидаги Қовунчи қишлоғида деҳқон оиласида туғилган.

1971 йил ўрта мактабни тугатиб, Республика рус тили ва адабиёти институтига ўқишга киради. Ўқишни битириб, Ўзбекистон китобхонлар жамияти муҳаррири сифатида фаолият бошлайди. Шу билан унинг ижод оламидаги одимлари бошланади.

Хусусан, «Тошкент оқшоми» газетаси муҳбири, Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти мусаҳҳиҳи, «Ўзбекистон овози»

газетаси муҳбири, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги бош муҳаррири ўринбосари, «Тафаккур» журнали бўлим мудири лавозимларида ишлайди.

Ватанга муҳаббатини содда ва самимий тарзда қоғозга кўчира олган шоирнинг адабиёт ривожига қўшган ҳиссаси ҳукуратимиз томонидан ҳам муносиб баҳоланиб, «Дўстлик» ордени ҳамда Ўзбекистон халқ шоири унвони билан тақдирланган.

Унинг илк шеъри 1976 йил «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасида чоп этилган. Орадан тўққиз йил ўтиб, 1985 йил унинг илк шеърий тўплами – «Таниш тераклар» чоп этилади.

Барча буюк шоирлар каби Муҳаммад Юсуф ҳам жаҳоннинг дурдона асарларини ўзбек тилига маҳорат билан таржима қилган. Муҳаммад Юсуф учун ҳар бир сўз, ҳаётидаги ҳар бир ҳодиса шеърият эди. У гўё осмонларда қанот қоқаётган қуш каби жуда енгил ва ёрқин ҳаёт кечирган.

Ижодининг илк йиллари у китобхонларга ўзининг ўзбек дўпписи ҳақидаги шеъри билан танилган. Муҳаммад Юсуф шеърлари самимийлиги, халқнинг руҳига яқин бўлганлиги учун ҳам китобхоннинг кўнгил мулкига айланди. Шоирнинг асарларида ўзи туғилиб ўсган юрт руҳияти, манзаралари яққол кўриниб туради.

Унинг адабий меросида Муҳаммад Юсуф мансуб бўлган авлоднинг энг олижаноб ва юксак инсоний фазилатлари билан бирга ёшлик сурури, ишқ ва муҳаббатнинг нафис наволари, ўзбекона, содда, айна пайтда эзгу, бокира ва бетакрор туйғу ҳамда кечинмалари ўзининг ёрқин ифодасини топган.

Подполковник Сардорбек АБДУСАМАТОВ,
Тарбиявий ва мафкуравий
ишлар бош бошқармаси

ИҚРОР

О, ота маконим,
Онажон ўлкам,
Ўзбекистон, жоним тўшай соянгга.
Сендай меҳрибон йўқ,
Сенингдек кўркам.
Римни алишмасман бедапоянгга.

Бир гўша сув бўлса, бир гўша қирлар,
Қанча юртни кўрдим, қанча тақдирлар.
Қайга борсам суяб, бошни тик тут деб,
Тоғларинг ортимдан эргашиб юрар.

Кўрдим сулувларнинг энг фарангларин,
Ё худбинман мен ё бир содда касман мен –
Парижнинг энг гўзал рестораниларин,
Битта тандирингга алишмасман мен.

На гапга кўнайн,
На тил билайин,
Кўздан уйқу қочди, дилдан ҳаловат –
Уч кунда соғинсам нима қилайин,
Чала қолар бўлди ҳамма саёҳат.

Билдимки, баридан улугим ўзинг,
Билдимки, яқини шу тупроқ менга.
Баҳорда Бахмалда туғилган қўзинг,
Араб оҳусидан азизроқ менга.

Сен билан ўтган ҳар кун байрам – базм,
Сенсиз бир он қолсам ваҳим келади.
Сени биланларга қиламан таъзим,
Сени билмасларга раҳим келади.

Муҳаммад ЮСУФ

БҮЮК ЖАҲОНГИРНИНГ ҲАРБИЙ БОШҚАРУВИ

Амир Темур шахси нафақат миллатимиз, балки умуминсоният аҳамиятга молик истеъдоди ва инсоний фазилатлари туфайли боқий саналади. Ул зотнинг ўз муҳрига ёздирган ва бутун ҳаёти давомида амал қилган «Рости-расти», яъни «Нажот ростликдадир» («Куч – адолатдадир») деган эътиқоди бутун инсоният учун доим ҳаётнинг мезони бўлиб хизмат қилади. Буюк бунёдкор, маданият ва илм-фан ҳомийси, енгилмас саркарда, адолат байроқдори соҳибқирон Амир Темур ҳазратлари инсониятнинг даҳо фарзандларидан бири ҳисобланади.

Амир Темур ва Темурийлар қолдирган бетакрор маънавий мерос бугунга келиб инсониятнинг умумий бойлигига айланган. Айниқса, Амир Темурдек даҳо маҳорати олдидан бош эгиб, унинг ҳарбий санъати, яъни стратегияси ва тактикасида ҳақиқий равишда мағрурланамиз. Ҳарбий санъат унга буюк саркарда шухратини келтирди. Унинг жанглари жаҳоннинг кўпгина ҳарбий академияларида ўрганилди ва ўрганилмоқда. Ҳарбий қурилиш борасида ўз замондошларидан ўзи кетган Амир Темур ўз даврида армияни яратиш ва тақомиллаштириш борасида мукамал тизимни ишлаб чиқиб, уни моҳирлик билан амалга оширган.

Соҳибқирон давридагидек мукамал ҳарбий тузилма тўғрисидаги маълумотлар тарих мулкида кам учрайди. Унинг салтанатида кўшин тузилиши, лавозимларга тайинлаш ва унвонлар бериш, моддий таъминот, қурол-яроғ тутиш тартиби, мош ва рағбатлантириш тузуқлари, ҳатто муносиб нафақа тайинлаш тизимига тартиботлар ишлаб чиқилган ва амал қилган. Бу ҳарбий тизим нафақат юртимиз, балки дунёнинг кўплаб мамлакатларида бугунга қадар андоза, асос ва пойдевор сифатида ўрганиб келинаётганлиги билан ҳам аҳамиятлидир.

Соҳибқироннинг жанггоҳларни танлаш санъати, уруш усуллари ва тактикаси, лашкар тутиш ва сипоҳийларни сафлаш қоидаси «Темур тузуқлари» китобида батафсил ёритилган.

Амир Темур кўшини ўнлик, юзлик, минглик (ҳазора), ўн минглик (туман)ларга бўлинган эди. 50–1000 тагача бўлган аскарлар «кўшин», ундан кўпроқлари «кўл» деб, кўшин бошлиқлари «сардор», «амир» деб аталди. Буюк саркарда кўшинни етти кўлга ажратган, ўнг ва чап кўлни захира кўшин билан таъминлаган.

Соҳибқироннинг жанговар фаолиятида ақл бовар қилмас жасоратли саҳифалар жуда кўп. Масалан, ўша даврнинг машҳур тарихнависи Шарафиддин Али Яздий ўзининг «Зафарнома» асарида ёзишича, 1366 йили Қаршида 30 ёшли Темурбек бор-йўғи 243 нафар аскар билан 5 минг кишилиқ душманга қарши жанг қилган ҳамда сипоҳийлар ҳаракати, саркардалиқ салоҳияти ва мислсиз зўр жасорати туфайли ғалабага эришган.

1368 йилда Бадахшонда кўли баланд келган душман соҳибқирон аскарларининг кўпини қириб ташлаган ва 130 нафарини асир олган. Ёнида бор-йўғи 13 нафар навкар билан қолган Амир Темур Добон тоғи тепасига чиқиб, душман йўлини мардларча тўсган. Беқиёс маҳорат ва жасоратлар эвазига ўз аскарларини душман чангалидан озод этиб, қутқариб қолган. Кейинчалик соҳибқирон ўша жангни эслаб: «Кўп жанглар қилдим ва кўп воқеаларни бошдан кечирдим-у, ammo бу жангдан қаттигини кўрмадим...» деган экан.

Амир Темур кўшин таркибини тузиб, тартиб билан ўринларини ҳамда вазифаларини белгиллаган. Жумладан, «Зафарнома» асарида кўшин таркибини 7 асосий қисмга бўлиш ва улар ўрнини белгилаб бериш, тартиб билан жойлаштириш Амир Темур томонидан жорий этилган тўғрисида тарихий маълумотлар мавжуд. Кўшин турида пиёда аскарлар ва отлик суворийлар билан биргаликда махсус қуролларни ишга соладиган гуруҳлар ҳам бўлган. Масалан, рандандоз, нафтандоз – ёндирувчи ўтотар қуроллар; сангандоз – тош отадиган қуроллар; манжаниқ – қалъа деворларини бузувчи қуроллар ва ўзиотар қуроллар билан қуролланган жангчилар гуруҳи ҳам мавжуд бўлган. Душманга қўққисдан зарба бериш мақсадида аскарлар беркинадиган махсус пистирма ва пана жой – арғадалларни ташкил этган.

Амир Темур ўзининг тўсатдан берадиган зарбалари билан машҳур бўлган. Душман кўшинининг сони маълум бўлганидан кейин унинг армияси тун қоронғисидан

душманнинг лагерига яширинча яқинлашиб, тонгда ҳужумга ўтган. Унинг кўшини қаттиқ интизоми, юқори ҳаракатчанлиги, чидамлилиги ва жангларда жасорати билан ажралиб турган.

Амир Темур кўшинининг асосини кўчманчи қабилалар ташкил этиб, улар отликлар ва камончиларни етказиб берган. Ўтроқ халқ армияга пиёдаларни ва ёрдамчи хўжаликлар учун ишчилар ва шаҳарларни қамал қилиш учун жангчиларни, яъни катапульталарни ишлатувчи, таранларни урувчи, ёниб турган камон ўқларни ва нефть аралашмасидан тайёрланган ёнғичи гранаталарни отувчи аскарларни етиштириб берган.

Армияда енгил пиёдалар ҳам бўлиб, улар сафарда отларда ҳаракатланганлар, жанг олиб боришда эса камондан нишонни беҳато уриш учун арабларга ўхшаб отлардан тушиб, пиёда ҳолда жанг қилганлар. Пиёда жангчи қилич, 30 та ўққа эга бўлган камон билан қуролланган. Енгил пиёдалар баланд-пастликларда ҳаракатланиш ва шаҳарларни қамал қилиш учун қўлланилган. Бундан ташқари, Амир Темур тоғларда ҳаракатланиш учун махсус отрядни (тоғ пиёдаларини) ташкил этган.

Кўшин қатъий ташкилий тизимга ва аниқ сафланиш тартибига эга бўлган. Ҳар бир жангчи ўз ўнлигидаги жойини билиши, ҳар бир ўнлик юзликдаги жойини билиши керак бўлган ва ҳоказо. Ҳарбий бўлинмалар сафларда яхши ҳаракатлана олган ва анжомлари, кийим-бошлари ва байроқларининг ранги билан бир-бирларидан ажралиб турган. Айрим отрядлар отларининг ранги билан ҳам фарқ қилган. Амир Темур даврида ҳарбий юришдан олдин кўриқлар ўтказиш тўғрисидаги қонун оғишмасдан бажарилган.

Буюк аждодимизнинг тарихий хизматлари ҳақида хорижий олимларнинг тадқиқотлари ҳамда ҳолис эътирофини келтириш мароқлидир. 2018 йил Новосибирск давлат университети мутахассислари жаҳон тарихида илк бор буюк Амир Темурнинг 12 нафар энг яхши саркардаси ҳарбий таржимаи ҳолини тиклаганлиги ҳақида маълум қилдилар. Университет етакчи илмий ходими, тарих фанлари доктори Леонид Бобровнинг сўзларига кўра, Амир Темур саркардаларини шартли равишда уч гуруҳга бўлиш мумкин. Биринчи гуруҳ – «саркарда бўлиш учун туғилганлар», улар ҳақиқатан ҳам иқтидорли бўлган ва Амир Темур бу иқтидорни кўра билган. Иккинчи гуруҳ – «лавозим бўйича саркардалар», улар Амир Темур сафдошларининг фарзандлари бўлиб, лашкарбошилик санъати ва лашкарни ота-бобосидан мерос қилиб олган. Учунчи гуруҳ – «саркарда бўлиб туғилганлар», яъни шахсан Темурнинг кўлида сабоқ олган темурийзодалар.

Амир Темур ўз аскарлари таркибига алоҳида эътибор бериб, уларни замонасининг энг жанговар армиясига айлантиришга ҳаракат қилган ва бунга эришган ҳам. Соҳибқирон ҳар бир навкардан, айниқса, бошлиқларидан ҳарбий услублар (тактика)ни эгаллаган, зарур бўлган пайтда ғалаба учун мустақил ҳаракат қила оладиган, жанг майдонида ҳарбий қасамедга содик, навкарлик низомига қатъий риоя эта оладиган, душманга аёвсиз, шунингдек, омонлик истаган рақибларга юмшоқ муомалада, адолатли, кечиримли бўла оладиган хусусиятларни талаб этган.

«Биз чоп этилмаган материаллар – археологик топилмалар, бутунлигича сақланиб қолган қурол-аслаҳа ва совутлар, XIV аср охири – XV аср бошига тааллуқли тенги йўқ тарихий ёзма манбалар устида сўнгги йилларда фаол ишладик. Ушбу манбалар Темур қўллаган жанг олиб бориш тактикаларини энг майда деталаригача қайта тиклаш имконини беради. Амир Темур қўллаган тактика ва стратегиялар ҳарбий санъатда ҳақиқий олға силжиш бўлган, бу тактикалар кўп жиҳатдан ўз замонидан илгарилаб кетган эди», дейди Л. Бобров.

Амир Темур ишлаб чиққан энг самарали тактик усуллардан бири – кўшин қанотларини душман ҳужумидан ҳимоя қилувчи суворий ҳарбий бўлинма – қумбул (қанбул)лардан фойдаланиш эди. Бу – Чингизхон давридан бери душманни қанотдан айланиб ўтиб, маҳв этиб келаётган отлик кўчманчиларга қарши самарали курашиш имконини берган.

Олтин Ўрда кўчманчилари Амир Темур билан жангларда унинг қумбулларига жиддий зарар етказмаган. Оқибатда, Амир Темур Олтин Ўрдада ҳал қилувчи зарбани бериб, шу билан Руснинг мўғул-татар тутқунидан қутулишига билвосита таъсир қилган.

Бобровнинг сўзларига кўра, Новосибирсклик тарихчилар олти йилдан бери Амир Темур армиясига оид маълумотларни ўрганмоқда, яқин вақт ичида миқёси катта бўлган монографияни чоп этишни мақсад қилган ва бу жаҳон тарихида Амир Темур томонидан асос солинган салтанатнинг армияси ва ҳарбий фаолиятини қамраб олган илк илмий тадқиқот бўлади.

Шунингдек, академик Евгений Тарленин 1943 йил чоп этилган 17 бобли «Наполеон» китобининг 333-бетидан шундай маълумот келтирилади:

«Бонапарт ўз кавалерияси маршали Мюратга юзланиб, «Кимки, Амир Темур ўз-ўзича жанг қилган деса, катта хато қилади. Жаҳон тарихида илк мунтазам армияни, қулай тактика ва стратегияни соҳибқирон Амир Темур ишлаб чиққан», дейди.

Бу ҳақда тарихий манбаларда ҳайратомуз маълумотларни ўқиш мумкин. Масалан, Кастилия ва Леон (ҳозирги Испания) қироли Дон Энрико III нинг соҳибқирон ҳузурига йўллаган элчиси Руй Гонсалес де Клавихонинг ёзишича, қирол уларга Амир Темур ва унинг рақиб Боязиднинг қудратини, бойлигини, бир-бирига қарши қанча аскар ташлаганини ўрганиш ва бўлажак жангни кузатишни топширган эди. Элчи соҳибқирон армиясининг аъло даражадаги тузилишини, унинг жанг усулларини, Ҳиндистон юришидан олиб келинган ўрта аср «танклари» – жанговар филларнинг хусусиятларини таърифлаган. Забт этилган ҳудудларда тартиб-интизомнинг таъминланиши, ҳаётнинг қайта изга туширилиши уни ҳайратга солган.

Тарихий манбаларда яна шундай маълумотларни ўқиймиз: «1402 йилнинг 28 июлида Анқара шаҳри яқинидаги Чубук водийсида (ҳозирги Эсенбога аэропорти яқинида) Амир Темур билан Усмонли султони Боязид Йилдирим аскарлари омонсиз жангга киришадилар. Турли тарихий манбаларда иккала томондан уришган аскарларнинг умумий сони 400 минг, 600 минг, ҳатто бир миллион нафардан ошироқ эди, деган баҳсли маълумотлар ҳам мавжуд. Эрталаб бошланган шиддатли тўқнашув кечга яқин соҳибқироннинг ғалабаси билан якунланади».

Амир Темурнинг саркардалиқ салоҳияти ҳақида усмонли туркларнинг XX асрдаги буюк вакили Мустафо Камол Отатурк шундай деган эди: «Менимча, жаҳонда ўтган саркардаларнинг энг улуғи Амир Темурдир. У ҳеч қачон бирор урушни кўр-кўрона, фақат ҳарбий омадга ишониб бошламаган. У ҳар бир ҳарбий юришга жиддий, пухта, аниқ ҳисоб-китоб асосида узоқ йиллар давомида ҳозирлик кўрарди. Масалан, у Анқара жангида қозонган ғалабасини Боязид Йилдирим билан унинг вассаллари ўртасига ихтилоф солиш билан олдиндан таъминланган эди. У ғалабага ақли билан эришган».

Хуллас, буюк шахслар, хорижий адиблар ва тарихчи олимларнинг тадқиқотларида соҳибқирон Амир Темурнинг буюк саркарда ва дохийлиги ҳақида ҳолис эътирофларини ўқиш мумкин. Миллатимиз тарихида жаҳоншумул улуғ сиймолар жуда кўп, ammo, ҳеч бир зотга юқоридагидек юксак таъриф берилмаган бўлса керак.

Ўзбек миллати ва Ўзбекистон давлати бор экан, буюк бобомиз Амир Темурнинг табаррук номи ҳам абадий яшайди. Ўзбекистон шаън-шавкати тими солига айланган буюк бобомиз сиймоси, айниқса, ёшлар маънавиятини юксалтиришда муҳим аҳамият касб этади.

Қаҳрамон КАМОЛОВ,
Мудофаа саноати бўйича давлат
қўмитаси раисининг маслаҳатчиси

ЎТМИШ – КЕЛАЖАК ПОЙДЕВОРИ

Ҳар бир халқ, эл-юрт ва жамият равнақи йўлида буюк ишларни амалга оширган аждодлари билан фахрланади. Улар томонидан яратилган моддий ва маънавий қадриятларни асраб-авайлайди, шаҳарсозлик намуналари, илм-фан соҳасидаги кашфиётлари, санъат ва маданиятнинг ривожланишига қўшган ҳиссасидан ўрнатқан олишга интилади.

АМИР ТЕМУР САРКАРДАЛИК МАҲОРАТИНИНГ ҲАРБИЙ-ПСИХОЛОГИК ТАЛҚИНИ

Президентимиз Шавкат Мирзиёев жорий йилнинг 12 январида Қуролли Кучлар академиясида ўтказилган Хавфсизлик кенгашининг кенгайтирилган йиғилишидаги нутқида мамлакатимиз ҳаётидаги ўзгаришлар, ёшларимизни миллий қадриятлар руҳида тарбиялаш ва илм-фанни, шу жумладан ҳарбий фанни ривожлантиришга доир ўз муносабатини билдириб, «Бир пайтлар Амир Темур, Шоҳрух Мирзо, Жалолоддин Мангуберди, Заҳириддин Муҳаммад Бобур каби буюк боболаримиз ўзларининг ҳарбий санъатини, ҳарбий мактабини яратиш, бутун дунёга донг таратган эди», дея таъкидлаб ўтдилар. Ҳа, мамлакатимизда ҳарбий-илмий мактабни яратиш учун назарий асос мавжуд бўлиб, бунга бевосита Абул Фазл бинни Муборак Аълабийнинг «Оини Акбарий», Мирзо Салим Нуриддин Муҳаммад Жаҳонгирнинг «Салимшоҳ йилномаси» каби қўлёзмаларини мисол қилиб келтирсак арзийди. Зотан, ушбу қўлёзмаларда қўшин тузиш, аскарларни мудофаа учун тайёрлаш, қурол-аслаҳалардан фойдаланишга ўргатиш, саркардалик ва ҳарбий бошқарувни амалга ошириш, қалъа ва шаҳарлар атрофини қўриқлаш тартиби, жанговар саф тузиш каби масалаларга доир тарихий-илмий маълумотлар ўз аксини топган.

Маълумки, дунё ҳарбий санъатининг ривожланишига катта ҳисса қўшган Жалолоддин Мангуберди, Темур Малик, Амир Темур, Шоҳрух Мирзо ва Заҳириддин Муҳаммад Бобур каби халқ қаҳрамонлари ва буюк саркардаларнинг жасорати, уларнинг стратегиясини аниқ тарихий манбалардан ўрганиш, **миллий ҳарбий-илмий мактабимизнинг пойдевори** қанчалик мустаҳкам ва унинг илдизлари чуқур тарихий ўтмишга бориб тақалишини кўриш мумкин.

Мисол учун, генерал-лейтенант Михаил Иванин 1836–1845 йилларда ёзган «Мўғул-татарлар ва Ўрта Осиё халқларининг Чингизхон ҳамда Амир Темур даврларидаги ҳарбий санъатлари ва истилолари» номли асарида Амир Темурни Тўхтамишхон билан жангида қўллаган тактикасини ҳарбий маҳоратнинг илғор намунаси тарзида тасвирлаб, «Амир Темур душманнинг қўққисдан ҳужум қилишидан хавфсираб, ўз қўшинларига қуйидагича буйруқ берди: жангчиларга ўз қисмларидан жилмаслик, кичик ва катта қалқонлар тайёрлаш; ҳар гал қароргоҳ жойлашган ерда хандақ қазиб, доимо разведка қилиш, куёш чиқишидан олдин бир фарсанг масофада қароргоҳ атрофида (аниқ стратегик нуқта – Р.С.) айланиб юриш учун 30 минг жангчини ажратиш»ни буюрганлигини кўрсатиб ўтган. Агарда, Темурнинг буйруғини **замонавий тактика жиҳатидан таҳлил** қилсак, аниқ стратегик нуқтанинг мудофаасини таъминлашга тизимли ёндашганлигини англашимиз мумкин. Масалан, «бир фарсанг масофада қароргоҳ атрофида айланиб юриш» йўлга қўйилганлиги бугунги кунда қўшин-

лар жойлашуви тизимига ўхшаш, ҳаттоки кириш ва чиқиш йўллари назоратга олинганлиги, ҳозирда муҳим йўналишлардаги қўшинлар базавий ҳудуди ва блокпостларнинг фаолиятига ўхшаш ҳисобланади.

Бироқ жаҳон ҳарбий санъат тарихида Амир Темур ўзи забт этган ҳудудларда қўшинларнинг тезкор муҳофазасини таъминлаш тактикасини яратгани, доимий қароргоҳ ҳудудини турли хавф ва хатарлардан асраш усулларини жорий этганлигини, жангчиларнинг ҳудудни қўриқлашда қўллаган маҳорати бугунга қадар ҳарбий-илмий нуқтаи назардан алоҳида ўрганилмаган.

Тарихий маълумотларда келтирилишича, Амир Темур армиясининг турли бўлинма ва қисмларига 313 бек қўмондонлик қилган. Уларни ҳарбий бошқарув контекстидаги мавқеини куйидагича тавсифлаш мумкин:

- дастлабки юзтаси **ўнбегилик**;
- иккинчи юзтаси **юзбегилик**;
- учинчи юзтаси **мингбегилик** рутбаларида ҳарбий бошқарувни амалга оширган. Уларни тайинлаш ва ҳарбий бошқарув фаолиятини амалга оширишда қўлланилган стратегия миллий ҳарбий санъат тақомиллашувини белгилашда ҳарбий-тарихий аҳамиятга эга.

Амир Темурнинг саркардалик фаолиятини қўшинни бутлаш ва бошқариш тажрибаси жиҳатидан таҳлил қиладиган бўлсак, унинг бу йўналишдаги фаолияти ўзига қадар яшаб ўтган бошқа саркардалардан ҳарбий-стратегик бошқарув нуқтаи назаридан куйидаги жиҳатлари билан фарқланади:

Биринчидан, Амир Темурнинг асосий қўшинлари мунтазам (*бугунги ҳарбий иш тилида профессионал қўшин*) бўлган;

Иккинчидан, кўчма кўприклар қуриш ишлари билан шуғулланувчилардан иборат алоҳида таркиб бўлган (*бугунги ҳарбий иш тилида пантончилар бўлинмаси*) ва улар, асосан, Аму ва Сирдарёда кемачилик билан шуғулланувчи аҳоли орасидан танлаб олиниб, кема ва кўприклар қуриш ишларига жалб этилган;

Учинчидан, нафтандозлар (*юнон оловини отувчилар*), қамал қилиш машиналари ва тош отувчи қуроллар билан ишлашга қодир жангчилар, тик қияликларга чиқа оладиган, тоғли ерларда бўладиган жангларга кўниккан, тоғ аҳолиси қаторидан ташкил топган махсус пиёда қисми ҳам бўлган;

Тўртинчидан, қўшин таркибида «Экинчи» деб номланган махсус бўлинма ҳам жорий қилинган бўлиб, Амир Темур замонасидаги қўшин тузиш тартибига мутлақ ўхшамайдиган, янги бир тизим жорий этган. Улар узоқ мuddатли ва олис ўлкаларга юриш пайтида қўшиннинг озик-овқат захирасини доимий тўлдириб бориш учун деҳқончилик билан шуғулланган.

Генерал-лейтенант М. Иваниннинг таъкидлашича, Амир Темур қўшинининг жанговар тартиби тамоман ўзгача кўринишга эга бўлган, яъни «Амир Темур уруш бошлашдан аввал оддий отлик аскарлар ёки енгил отликлар камон, садоқ, қилич, арра, бигиз, игна, тарок, арқон, болта, ўқ учун 10 та пойнак, қоғ, меш ва 2 та отга эга бўлишларини талаб қиларди. Бундан ташқари, ҳар 18 киши кигиздан ишланган ўтов олишлари шарт эди». Таъкидлашича, Амир Темур қўшинларининг таркибий тузилмаси етти қўлга (*бугунги ҳарбий иш тилида округ қўшинларига*) ажратилган.

Соҳибқирон нафақат кучли сиёсатчи, маҳоратли саркарда, балки ўз замонасининг новатори ҳам бўлганлигини кўриш мумкин. Унинг новаторлиги ҳарбий юриш истиқболини кўра олиш, яъни индивидуал-шахсий хусусият сифатида прогностик қобилият

натижаларига таяниб, қўшин шахсий таркиби таъминотининг янги тизимини жорий этганлигидадир. М. Иваниннинг фикрича, Амир Темургача бўлган даврда ҳарбий санъат тарихида қўшинни бу тартиб асосида тузиш амалиёти мавжуд бўлмаган. Стратегик жиҳатдан бундай тартиб асосида қўшинни тузиш, фақатгина марказнигина эмас, балки қанотларни ҳам бир қатор кучайтирган. Ҳарбий назариётчиларнинг таъкидлашича, хусусан, марказ ихтиёрида илғор, қанбул ва захира қисмлар бўлиб, улар охир-оқибатда уруш тақдирини ҳал қилган. Бу тарзда қўшин тузиш ҳарбий санъат тарихида саркарда томонидан киритилган яна бир янгилик ҳисобланади.

Амир Темур давлат, сарҳад, макон, сиёсий жа- раён, уруғлар манфаати, хавф ва хатар, жангчи, қурол-аслаҳа, тактика, стратегия, жанговар тайёргарлик, ёв каби концептлар ҳақида аниқ ҳарбий-сиёсий тасаввурга эга бўлиш билан бирга, уларни предметлаштиришни табиатда учраб турадиган офатлар билан тенглаштира олган. Айнан ана шу тенглаштириш, яъни англаш Амир Темур томонидан стратегияни ишлаб чиқишда, тактик усулларни танлашда саркарданинг жанговар маҳорати сифатида ифодаланган. Масалан, **ҳужум уюштиришни бўронга, рақибга руҳий зарба бериш, рақибни кўрқитиш, рақибга босим ўтказишни момоқалди роққа, суворий ва пиёда қўшинларни бир вақтда ёпирилган ҳолда ёв қўшинига ҳамласини селга ўхшатган**. Концептларни предметлаштириш натижасида уларнинг ҳар бирга мазмун ва моҳиятидан келиб чиққан ҳолда мудофаа ёки ҳужум тактикасини белгилаш, тезкор жанговар вазибаларни бажариш тартибининг асослаш учун билим, кўникма ва малакадан фойдаланиш имкони вужудга келган. Бунда Амир Темурнинг урта муҳим шахсий сифати амалий мазмун касб этган ва ана шу сифатлар вазиладорлиги жиҳатидан унинг саркардалик фаолиятининг (*маҳоратининг*) асосини **юсак тафаккур, тизимли идрок ва кучли ирода** ташкил этган.

Саркарданинг ақл-идроки амалий тафаккурнинг ўзига хос намуналаридан бири бўлиб, унинг когнитив фаолиятини ўрганиш, нафақат ҳарбий таълим амалиётчиларини кизиқтиради, балки тафаккур психологиясининг тузилиши нуқтаи назаридан ҳам катта назарий аҳамиятга эга бўлиб, ҳарбий психологиянинг командир психологияси бобини тақомиллаштириш учун услубий мазмун касб этади.

Амир Темурнинг стратегик тафаккурини фалсафий-психологик жиҳатдан чуқур англаш ва миллий ҳарбий-илмий мактаб фаолиятини ривожлантириш учун унинг юришларини фақатгина тарихий-географик жиҳатларини кўрсатиб ўтишнинг ўзи кифоя эмас. Бу тарздаги ёндашув, тарихий далилларнинг баёнидан бўлак бошқа мазмун касб этмайди. Жумладан, «История войн и военного искусства» номли дарсликда Амир Темур ва бошқа саркардалар жанговар фаолиятининг сюжетли талқини келтирилганки, тарихий далилларни баён этишдан бошқа маъно касб этмайди.

Амир Темурда ақл ва ироданинг бирлиги, Арасту таъбири билан айтганда, **«амалий ақл-идрок» (когнитив тафаккур)** ўз аксини топган бўлиб, бу саркарданинг қанчалик теран тафаккур, идрок даражаси кенг бўлганлигини, шунинг учун ҳам ҳар қандай мавзуда қарорлар қабул қилиши кенг қамровли ва аниқ бўлганлигини англайди. Бунинг исботи буюк саркарда даврида яратилган тарихий манбаларда ҳам ўз инъикосини топган. Бу ўринда, энг аввало, **«Темур тузуклари»**, **«Малфузоти Темурий» («Темурнинг қиссалари»)**, **«Воқиюти Темурий» («Темурнинг бошидан кечирганлари»)** номлари билан аталган асарлар муҳим аҳамият касб этади.

Хулоса ўрнида таъкидлаш мумкинки, Амир Темурнинг саркардалик маҳорати ҳарбий санъат тарихида камдан-кам учрайдиган **феномен** ҳисобланиб, унинг қўллаган стратегияси ҳақон ҳарбий санъати тарихида алоҳида ўрин тутайди. Шу сабаб Амир Темур жанг санъати ривожланган хорижий давлатларнинг нуфузли ҳарбий академиялар профессор-олимларининг илмий кизиқишларига сабаб бўлмоқда.

Полковник Рустамжон САМАРОВ,
фалсафа фанлари доктори, профессор,
Қуролли Кучлар академияси
бошлигининг инновация ва илмий
ишлар бўйича ўринбосари

ТЕМУРБЕКНИНГ АЙҒОҚЧИЛАРИ

Хабар ўз либосида келсин

Мамлакат ичидаги вазиятдан хабардор қилиб турувчилар ҳақида «Темур тузуклари»да ўқиймиз: «Амир қилдимки, ҳар ерда вилояту шаҳар ва лашкар ўрдусуда кундалик воқеаларни ёзувчилар тайин қилсинларким, ҳокимлар, раият, сипоҳ ўз лашкари ва ёт лашкарлар хатти-ҳаракати ҳақида мени хабардор қилсинлар».

Мамлакатда вилоят, шаҳар ва туман ҳокимлари фаолияти ҳамда қалъалардаги ҳолатлардан доимий равишда хабардор қилиб турувчилар устидан ҳам қаттиқ назорат ўрнатилган бўлиб, келаётган хабарнинг тўғри ёки нотўғрилиги алоҳида текшириб борилган. Нотўғри маълумот етказганларни жазолаш тўғрисида тузукларда шундай ёзилади: «Агар хабар ёзувчи бирор сипоҳийнинг хизмати яширса ёхуд хабарни бошқа либосга кийинтириб (ёлғон) ёзган бўлса, у ҳолда унинг қўлини кессинлар. Агар ёлғон хабарни тўхмат ёки ғараз билан ёзган бўлса, уни қатл этсинлар ва яна амр этдимки, ушбу хабарларни кунма-кун, ҳафтама-ҳафта, ойма-ой менинг арзимга етказиб турсинлар».

Унинг сўзлари гўё башорат эди

Темурбекка етказилаётган маълумотларнинг нақадар аниқлиги борасида араб тарихчиси Ибн Арабшоҳ «Ажойибу-л-мақдур фи тарихи Таймур» (Темурбек тарихидаги тақдир ажойиботлари) номли асарида ёзади: «...Темурбек мабодо бирор шаҳарда қўниб, шу шаҳар аъёнлари билан суҳбатлашса, у дарҳол фалону фулон тўғрисида, фалон киши билан бўлган бирор ходисанинг қай тарзда бўлганини ва ўша воқеанинг нимага бориб тақалганини, фалон билан фулон ўртасида низо тушганда, улар қандай иш тутган суриштира бошларди. Шунда ўша суҳбатдош назарини шу воқеалар юз берган вақтда Темурбек ҳозир бўлган экан-да, деган фикр қамраб оларди. Кўпинча Темурбек суҳбатдошига чалқаш масалаларни ташлар, уларга ораларида бўлиб ўтган мунозаралару мукотабалар тафсилотини ўз аслидай ҳикоя қиларди. Улар гўё Темурбек ўша бўлиб ўтган воқеалардан воқиф, бўлмаса буларни хабарчилари орқали билади, деб тасаввур қилардилар».

Савдогардан этикдўзгача

Темур давлатида хорижий мамлакатлардаги вазиятдан хабар берувчи разведка, яъни айғоқ хизмати ҳам юксак даражада йўлга қўйилган эди. Ибн Арабшоҳ Темурбекнинг айғоқчилари ҳақида ёзар экан, қуйидагиларни келтиради: «Улардан бири чаканафуруш бўлса, иккинчиси йирик савдогар, бадхулқ полвон ва дорбоз, хунарманд, мунажжим, ўз табиатида иш қилади-ганлар, қаландарлару саёқ дарвешлар, денгизда

ва қуруқликда кезувчи сайёҳлар, зарофатли мешкоблар, латофатли этикдўзлардир...»

Ибн Арабшоҳ Амир аталмиш Қавчин ва фақир Масъуд Кухжоний ҳақида ёзганида Масъуд Кухжонийни Темурбек девонининг кўзи, Амир Отламиш Қавчинни Қоҳира ва Муизиядаги Темурбекнинг жосуси эди, дея таърифлайди. Ибн Арабшоҳ келтираётган маълумотида аниқлик қиритмаган. Зеро, бу вақтда Амир Отламиш Қавчин Қоҳирада асир эди. Ўз навбатида қўшни мамлакатларга юбориладиган элчилар ҳам элчиликдан ташқари махсус топшириқлар билан йўлга отланишган.

Бир кунда ўртача 140 километр

Сергаклик ва синчковлик билан атроф давлатларда кечаётган вазиятни ўрганиб бориш ва бу хабарлардан тўғри хулоса чиқара олиш Темурбекка доимо ғалаба олиб келган. Қўшни мамлакатларнинг ҳукмдорлари, амалдору ҳокимлари ва олимлари у ҳақда нималарни гапиришаётгани, бозорларидаги нарх-наво, шаҳарларнинг таъриф ва тавсифи ҳақидаги хабарлар мунтазам равишда келиб турган. Жумладан, унга қарши Боязид Йилдирим, Султон Барқуқ ва Тўхтамиш-хон ўрталарида тузилган «учлик иттифоқи»дан ўз вақтида хабар топган Темур Ўрта Шарқ ва Кичик Осиёдаги режаларини ўзгартириб, иттифоқнинг бошида турган Тўхтамишхонга қарши хужумга отланди.

Хабарларнинг аниқ ва қисқа муддатларда етиб келишини америкалик тарихчи олим Ҳаролд Ламб қуйидагича изоҳлайди: «Йўлларда махсус хабарчилар кетма-кетликда маълум масофада жойлашган эдилар. Уларнинг воситасида хабарлар қайси вилоятдан бўлмасин икки кунда пойтахт Самарқандга етиб келарди. Эллик

фарсахлик йўлни кеча-кундуз тўхтамасдан иккита отда, уч кунда босиб ўтган чопар хабарни кейинги чопарга етказар, у ҳам шу зайдда йўлда давом этган. Тўхтамишнинг Мовароуннаҳрга қилган босқинчилиги ҳақидаги хабар Шерозда турган Темурбекка Самарқанддан ўн етти кунда етиб борган. Ушбу шаҳарлар орасидаги масофани ҳисоблаганда чопар бир кунда ўртача 140 км йўл юрган».

45 йил от устида

Деярли ҳар куни мазкур шаклда Самарқандга хабар ташиларди. Француз тарихчиси Жан-Паул Роух ўзининг Темурбек борасидаги тадқиқотларида: «Амир Темур ўзига келтирилаётган хабарларни алоҳида эътибор билан таҳлил қилар ва қабул қила оларди. Унга келаётган хабарлар асосан кунлик, ҳафталик, ойлик ва йиллик хабарлар тартибда етказилган», дейди. Америкалик тарихчи-олим Нельсони шундай ёзади: «Темурда жанг пайтида энг зарур пайтда керакли жойда бўла олишдек ажойиб хусусият мавжуд эди».

Соҳибқирон Амир Темур бир вақтда бир неча ерга юришни бошлар ва бу ҳақда овоза тарқатар, аслида унинг қўшинлари кутилмаган бошқа шаҳар остонасида пайдо бўларди. Унинг бу нозик ҳаракатларини ақлига сиғдира олмаган Ибн Арабшоҳ уни «бало ва офат», қўшинларини «чигиртка» деб атаган эди. Буюк саркарда ўз табиатида кўра забардаст, ўлимдан қўрқмас, чуқур мулоҳазали, қатъий иродали, ҳақгўй шахс эди. У умрининг 45 йилини от устида жангу жадалларда ўтказиб, марказлашган қудратли давлат барпо этди.

Абдулҳамид МУТАЛИЕВ,
ЎзР ФА Темурийлар тарихи
давлат музейи лектори

САНА

БУЮК ДАВЛАТ АРБОБИГА ЭҲТИРОМ

Соҳибқирон Амир Темур умрининг мазмунини миллат дардига дармон бўлишдан иборат деб билди. Унинг ўз даврида бунёдкорлик ва илм-фан борасида қилган ишларидан қалбимизда ғурур туямиз, ифтихор туйғусидан кўксимиз чароғон бўлади. Шу боисдан ҳам бу улғу аждодимиз ордан йиллар ўтса-да, миллат тимсоли деб қадрланади, у таваллуд топган кун тантанага, шодиёнага айланади.

Темурийлар тарихи давлат музейида Ҳаво хужумидан мудофаа қўшинлари ва Ҳарбий ҳаво кучлари қўмондонлигига қарашли Ҳарбий қисм томонидан соҳибқирон таваллудининг 685 йиллигига бағишлаб «Амир Темур – буюк дав-

лат арбоби ва моҳир саркарда» мавзусида маънавий-маърифий тадбир ўтказилди. Унда Ўзбекистон халқ ёзувчиси Муҳаммад Али, тарих фанлари доктори, профессор Абдумажид Мадраимов ва тарих фанлари номзоди Озода Раҳматуллаева иштирок этди.

Тадбирда сўзга чиққанлар ёшларни Ватанига, халқига садоқат руҳида тарбиялашда Амир Темур меросини ўрганишнинг аҳамияти, бу буюк зотнинг марказлашган буюк давлат тузишдаги тарихий хизмати, жаҳон ҳарбий санъатига қўшган ҳиссаси ҳақида йиғилганларга батафсил маълумот берди.

– Амир Темур бутун фаолиятини мамлакат ободончилиги ва халқ фаровонлигига, илм-фан ва маданиятнинг тараққиётига бағишлади, – дейди Муҳаммад Али. – Шу боисдан ҳам у до-нишманд давлат бошлиғи сифатида миллий давлатчиликни янги тараққиёт поғонасига кўтарган буюк инсон, маданият ва илм-фан ҳомийси, дея

этироф этилади. Яна бир мисол, улғу саркарда томонидан яратилган «Темур тузуклари» кўп асрлардан буён ҳарб илми ва санъатининг энг ноёб усулларини ўзида жамлаган ўлмас дурдона сифатида ўз кадр-қиммати эга. Бебаҳо маънавий қимматга эга бўлган «Темур тузуклари» бугунгача дунёнинг турли тилларига таржима қилинган. Бу эса соҳибқироннинг дунё тамаддунида ўз ўрни ва мавқеига эга бўлганлигидан далолат беради. ЮНЕСКО томонидан 1996 йилнинг Амир Темур йили деб эълон қилиниши ҳам фикримизнинг яна бир исботидир. Тадбирда Мудофаа вазирлиги Маънавият ва маърифат маркази ҳузурдаги «Турон» давлат ҳарбий театри жамоаси ҳам мавзуга оид сахна кўринишлари билан иштирок этди.

Ҳарбий хизматчилар шу куни Темурийлар давлат музейи бўйлаб экскурсия қилишди.

Гулнора ТУРСУНБОЕВА

СПОРТ – СОҒЛИҚ ГАРОВИ

МАРРА ЗАБТ ЭТИЛДИ

Ўзбекистон Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги, Миллий олимпия қўмитаси, мамлакатимиз Енгил атлетика федерациялари халқаро ассоциацияси (IAAF), Халқаро марафонлар ва югуришлар ассоциацияси (AIMS) ҳамда бир қатор ташкилотлар ҳамкорлигида ташкил этилган III Тошкент халқаро марафонида 18 ёш ва ундан юқори бўлган профессионал спортчилар медаль, диплом ҳамда қимматбаҳо совғалар билан биргаликда «Токио – 2020» Олимпия ўйинлари йўлланмаси учун ўзаро кураш олиб борди.

Мусобақа иштирокчилари атлетлар марафони (42,195 км), ярим марафон (21,0975 км), экиден (42 км 195 метр) ва 3 км масофага югуриш бўйича ўзаро беллашдилар.

Маълумот учун айтиш керакки, III Тошкент халқаро марафонида илк маротаба экиден – марафон пойгасида ҳам ғолиблар аниқланди. У бир эмас, балки 6 нафар иштирокчи ҳамкорлигида кечди. Жамоавий эстафета шаклидаги ушбу пойгада иштирокчилар мос равишда 5 км, 10 км, 5 км, 10 км, 5 км, 7,195 км масофани кетма-кетликда босиб ўтишлари зарур бўлади.

ҲУҚУҚИЙ ТАРҒИБОТ

ЎЗГАРТИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИЛДИ

«Ўзбекистон Республикасининг Жиноят ва Жиноят-процессуал кодексларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонун Президент томонидан имзоланди.

Қонун билан Жиноят-процессуал кодексига киритилган қўшимчаларга кўра:

– кўрсатувларни олдиндан мустаҳкамлаб қўйиш;

– жиноят иши бўйича дастлабки эшитув;

– айбга иқрорлик тўғрисида келишув институти жорий қилинди.

Кўрсатувларни олдиндан мустаҳкамлаб қўйиш – гувоҳ ва жабрланувчини ишни судга қадар юритиш босқичида прокурорнинг илтимосига кўра сўроқ қилиш бўлиб, у суд томонидан амалга оширилади.

Гувоҳ ва жабрланувчини объектив сабабларга кўра кейинчалик сўроқ қилиш мумкин бўлмай қоладиган ҳолларда, уларнинг кўрсатувлари олдиндан мустаҳкамлаб қўйилиши мумкин.

Жиноят иши бўйича дастлабки эшитув – жиноят ишини тўхтатиб туриш, тугатиш, бирлаштириш, айблов далолатномаси ёки хулосасини, тиббий йўсиндаги мажбурлов чорасини қўллаш тўғрисидаги қарорни прокурорга юбориш ҳамда номақбул далилларни чиқариб ташлаш учун асослар мавжуд бўлган тақдирда ўтказилади.

Дастлабки эшитувни ўтказиш давомийлиги 10 суткадан ошмаслиги керак.

Айбга иқрорлик тўғрисида келишув – ўта оғир жиноят ҳисобланмайдиган жиноятлар бўйича айбга иқрор бўлган, жиноятни очишга кўмаклашган ва зарарни бартараф этган гумон қилинувчининг ёки айбланувчининг илтимос-

Халқаро марафонда Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази, Қуролли Кучлар академияси, округ спортчилари ҳам ўз салоҳиятларини намоён этишди.

Натижаларга кўра, экиден эстафетасида Мудофаа вазирлиги шарафини ҳимоя қилган қуйидаги 6 нафар спортчи – лейтенант Нуриддин Раҳматов, сержантлар – Илҳом Назаров, Бахтиёр Ортиқов, кичик сержант Умиджон Аҳмаджонов, курсант Миршоҳид Турдалиев, муддатли ҳарбий хизматчи, оддий аскар Шаҳзод Маҳмудов ҳамжиҳатликда ҳаракат қилиб, биринчиликни қўлга киритди.

Ўғил болалар ўртасида 3 км масофага югуриш бўйича мусобақа ҳам мунозараларга бой бўлди. Унда Мудофаа вазирлиги спортчиси Ҳасан Мирсоатов фахрли 1-ўринни қўлга киритган бўлса, қизлар ўртасида Қуролли Кучлар хизматчилари Шохсанам Хуррамова 1-ўринни, Зарнигор Холматова эса 2-ўринни эгаллади.

Марафоннинг энг ҳаяжонли нуқтаси, шубҳасиз, атлетлар марафонидир. Чунки унда ғолиб бўлиш учун 42 км.дан ортиқ масофа босиб ўтилиши шарт. Бир нечта хорижий мамлакатларнинг кучли спортчилари иштирок этган марафонда олий ўринни Мудофаа вазирлиги ҳарбий хизматчилари қўлга киритишди.

Ўғил болалар ўртасида бўлиб ўтган атлетлар марафонида сержант Владислав Мамедов (42,195 км) рақибларига ҳеч қандай имконият қолдирмай, ғолибликни қўлга киритди. Қизлар ўртасида кечган баҳсларда эса кичик сержант Марина Хмелевская 4-ўринни, Тамила Кучкарова эса 5-ўринни банд этди.

Хуллас, III Тошкент халқаро марафонида Мудофаа вазирлиги спортчилари нималарга қодир эканликларини амалда намоён эта олишди: марра забт этилди!

Яқунда ғолиблар ташкилотчилар томонидан тантанали равишда тақдирланди.

Шаҳзода АБДУЛЛАЕВА

САЙЁР ҚАБУЛ

Нукус ҳарбий прокуратураси ва Шимоли-ғарбий ҳарбий округ қўшинлари қўмондонлиги билан ҳамкорликда Нукус шаҳрида жойлашган ҳарбий қисм ва муассасаларда хизмат қилаётган ҳарбий хизматчилар ҳамда уларнинг оила аъзолари билан оммавий сайёр қабул ўтказилди.

МУРОЖААТЛАР ЎРГАНИЛДИ

Унда Нукус ҳарбий прокурори Фахриддин Бегашев сўзга чиқиб, ҳарбий хизматчиларни қўллаб-қувватлаш, фуқароларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, энг аввало, одамлар, халқ билан мулоқот қилиш, уларнинг дарду ташвишлари, орзу-ниятлари, ҳаётини муаммо ва эҳтиёжларини яхши билиш кераклиги, халқ давлат идораларига эмас, давлат идоралари халқимизга хизмат қилиши кераклиги таъкидлаиб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Олий Мажлисига 2020 йил 29 декабрь куни қилган Мурожаатномаси бўйича тушунтиришлар берди.

Тадбирда Шимоли-ғарбий ҳарбий округ қўшинлари қўмондонлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Марказий банки, Бандлик ва меҳнат муносабатлари ва Халқ таълими вазирликлари ходимлари иштирок этди. Сайёр қабулда 240 нафар ҳарбий хизматчи ва уларнинг оила аъзолари иштирок этиб, шундан 11 мурожаат юзасидан ҳуқуқий маслаҳат ва қонун талабларини етказиш орқали тушунтириш берилган бўлса, 24 масала ижро учун назоратга олинди.

Адлия майори Фаёз АШУРОВ,
Нукус ҳарбий прокурорининг катта ёрдамчиси

Адлия подполковниги Қобил АНАРБОЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокуратураси бўлим бошлиғи

АМИР ТЕМУР — МАЪНАВИЙ ҚУДРАТИМИЗ РАМЗИ

Чирчиқ шаҳрида жойлашган ҳарбий қисмда «Соҳибқирон Амир Темур – мардлик тимсоли, маънавий қудратимиз рамзидир» мавзусида давра суҳбати бўлиб ўтди.

Унда Республика Маънавият тарғибот маркази Чирчиқ шаҳар бўлими мутахассислари, тарихчи-изланувчилар иштирок этиб, шахсий таркиб ва Қуроли Кучлар хизматчиларига Амир Темурнинг жанговар салоҳияти, қўшин таъминоти ва психологияси, жанг усуллари ҳақида тарихий манбалар асосида маълумотлар бериб ўтишди.

Авалло, Амир Темур қандай шахс эди? Соҳибқирон билан суҳбатлашиш шарафига муяссар бўлган араб файласуфи Ибн Халдун саркарда турк, араб, форс халқлари тарихини, диний, дунёвий ва фалсафий билимларнинг мураккаб жиҳатларигача яхши ўзлаштирганини алоҳида таъкидлаб ўтади.

Табиийки, бу билимлар унга улкан салтанат пойдеворини яратишда кўмак берган. Немис олими Ф. Шлоссер «Жаҳон тарихи» асарида «Бахтиёр жангчи, жаҳонгир, Узоқ Шарқда қонуншунос бўлиш билан бирга ўзида, Осиёда кам учрайдиган тактик ва стратегик билимларни ифодалади», деб ёзган эди.

«Темур тузуклари»да эса одамларнинг 12 тоифага бўлиниши, салтанатни бошқар

ришда 12 қоидага амал қилингани, давлат 4 қатъий қоидага асосланиши ҳақида муҳим фактлар келтириб ўтилган.

Сўзга чиққанлар томонидан саркарданинг ҳарбий салоҳияти таҳлил қилинар экан, қуйидаги жиҳатларга алоҳида урғу бериб ўтилди.

Жаҳонгирнинг ҳар бир юришида маълум бир туртки ва сабаблар бор эди. Булар ўз давлатининг чегараларини мустақкамлаш, ташқи душманлардан ҳимояланиш, карвон йўлларини турли йўлтўсарлардан тозалаш, хиёнатчи ва сотқинларни жазолаш, бўйсунмаганларни итоат эттириш, ўзининг сиёсий таъсирини кенгайтириш ва энг муҳими, элулус ва мамлакатни адолат билан бошқариш кабилардир...

Тадбир давомида Амир Темур ҳақида ёзилган китоблар ва уларнинг тарихий ҳақиқатлар билан ҳамоҳанглиги таҳлилий мулоҳазалар асосида ўрганилди. «Темур тузуклари»нинг сиёсий ва маънавий ҳаётимиздаги роли, дунё жамиятларида тутган муҳим ўрни ҳақида маърузалар тингланди.

Б. ЭЛМУРОДОВ

ДАВРА СУҲБАТИ

«УСТОЗ—ШОГИРД» АНЪАНАСИ ТАРҒИБОТИ

Шарқий ҳарбий округга қарашли ҳарбий қисмларнинг бирида контракт бўйича янги қабул қилинган ҳарбий хизматчилар билан ҳарбий қисм Ёшлар иттифоқи бошланғич ташкилоти томонидан давра суҳбати ўтказилди.

Унда Шарқий ҳарбий округ Ёшлар иттифоқи бошланғич ташкилоти етакчиси капитан Фурқат Файзиев ҳарбий хизматчиларга ташкилотнинг фаолияти, бажарилган ишлар ҳамда келгусидаги режалар ҳақидаги маълумотларни етказди.

Тадбир давомида «Устоз—шогирд» анъанаси тарғиб этилди ва контракт бўйича янги қабул қилинганлар Қуроли Кучлар сафида узоқ хизмат қилган, чуқур билим, малака ва тажрибага эга намунали ҳарбий хизматчиларга бириктирилди. Тажрибали мутахассислар ҳарбий хизматнинг машаққатлари билан бирга Ватанни, халқни ҳимоя қилиш, ўз касбининг моҳир устаси бўлиш шарафи ҳақида сўзлаб беришди.

Яқунда ёш ҳарбий хизматчилар уларга кўрсатилган эътибор, ғамхўрлик учун миннатдорлик билдириб, доим ўз маҳоратларини оширишга, билим олишга, малакали мутахассислардан тажриба ўрганишга сўз беришди.

**Подполковник Темур НАРЗУЛЛАЕВ,
Мудофаа вазирлиги ёшлар билан ишлаш бўлими бошлиғи**

Фавқулодда вазиятлар вазирлиги академияси ҳамда Инновацион ривожланиш вазирлиги ҳамкорлигида жорий йилнинг «Ҳаётини фаолият хавфсизлигини таъминлашда инновацион ёндашув, илмий ишланмалар ва замонавий технологиялар» мавзусида III Республика ёш олимлар илмий-амалий анжумани ўтказилди.

ҲАЁТИЙ ФАОЛИЯТ ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ

Анжуманда Ҳаётини фаолият хавфсизлиги йўналишида Инновацион ривожланиш вазирлиги ҳузуридаги Ёшлар академияси, Ёшлар ишлари агентлиги, Республика ёш олимлар кенгаши фаоллари, Х. Сулаймонова номидаги Республика

суд экспертиза маркази, Қуроли Кучлар академияси, Давлат божхона қўмитаси институти, Ички ишлар вазирлиги академияси, Мудофаа вазирлиги Ахборот-коммуникация технологиялари ва алоқа ҳарбий институти, Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юрти, Фавқулодда вазиятлар вазирлиги академияси Фуқаро муҳофазаси институти, республикамизнинг бир қатор олий таълим муассасалари ҳамда профессор-ўқитувчилар ва курсантлар иштирок этди.

Тадбирни академия бошлиғи генерал-полковник Қобил Бердиев очиб берди. У ўз нутқида 2019–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини инновацион ривожлантириш стратегияси изчил амалга оширилаётганлигини, олий таълим муассасаларида инновацион ва технологик ғояларни ҳар томонлама ривожлантириш учун зарур шарт-шароитлар яратиш, ёш олимларнинг бу соҳадаги ташаббускорлигини қўллаб-қувватлаш юзасидан зарур чоралар кўрилаётганлигига урғу берди. Мамлакатимизда ҳаётини фаолият хавфсизлигини таъминлаш масаласи комплекс характерга эга бўлиб, уни юқори даражада мустақкамлаш, тегишли чора-тадбирларни амалга ошириш билан бир қаторда, жамиятимизнинг ҳар бир аъзосидан инновацион ёндашувни, илмий ишланмалар ва замонавий технологиялар яратишни тақозо этаётганлигини ҳам таъкидлаб ўтди.

Шунингдек, тадбирда сўзга чиққанлар томонидан юқори технологияларга эга бўлган ривожланган хорижий давлатларнинг тажрибасидан келиб чиқиб, инновациялар ва инновацион фаолиятни такомиллаштириш ҳамда илмий-тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишлари соҳасида ҳамкорликни кенгайтириш, ҳаётини фаолият хавфсизлигини таъминлаш тизимига ихтиролар ва илмий ишланмалар, ютуқларни самарали татбиқ қилиш мақсадида мавжуд илмий-техник салоҳият ва имкониятлардан фойдаланиш бўйича чора-тадбирларни фаоллаштириш лозимлиги алоҳида қайд этилди.

Анжуман якунида «Энг яхши мақола», «Энг яхши илмий ишланма», «Энг яхши инновацион ғоя» каби номинациялар бўйича ғолиблар тегишли сертификатлар билан тақдирланди.

**Капитан Фарҳоджон ХОЖАЕВ,
ФВВ академияси катта ўқитувчиси**

«ЭНГ НАМУНАЛИ ҲАРБИЙ ШАҲАРЧА»

«ЮРТИМ ОБОДЛИГИГА ЎЗ ҲИССАМНИ ҚЎШАМАН»

Мудофаа вазирлиги қўшинларида «Юртим ободлигига ўз ҳиссамни қўшаман» шиори остида «Энг намунали ҳарбий шаҳарча» кўрик-танлови ўтказилди.

Ҳарбий шаҳарчалар ҳудудидаги фуқароларнинг манфаатлари, миллий ва маънавий қадриятлари, маҳаллий урф-одат ва анъаналардан келиб чиқиб, уларнинг ҳуқуқий маданияти ва ижтимоий фаоллигини ошириш, маънавий муҳит барқарорлигини таъминлаш долзарб масалалардан бири бўлиб келмоқда.

Танловни ўтказишдан кўзланган асосий мақсад, Мудофаа вазирлиги тизимидаги ҳарбий шаҳарчалар инфратузилмасини янада ошириш, у ерда яшовчиларга қўлай

шарт-шароитлар яратиш бўйича кенг кўламли ишлар амалга оширишдир.

Яқуний натижаларга кўра, 1-ўринга Шарқий ҳарбий округнинг 69-ҳарбий шаҳарчаси муносиб кўрилди. 2-ўринга Шимол-ғарбий ҳарбий округнинг 1-сонли ҳарбий шаҳарчаси сазовор бўлган бўлса, 3-ўринни Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округнинг 39-ҳарбий шаҳарчаси қўлга киритди.

Танлов ғолиблари диплом ва қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди.

Шарқий ҳарбий округнинг 69-ҳарбий шаҳарчасида яратилган шароитлар ҳамда амалга оширилган ишлар илғор тажриба сифатида қабул қилинадиган бўлди.

Подполковник Жаҳонгир ҚАЛАНДАРОВ

ЎҚУВ-УСЛУБИЙ ЙИҒИН

ИЖТМОИЙ ҲИМОЯ

КўНИКМА ВА МАЛАКА ОШИРИЛДИ

Тошкент вилоятидаги ҳарбий қисмларнинг бирида ҳарбий психолог, психолог ва етакчи социологлар учун ўқув-услубий йиғин ўтказилди.

Ҳарбий психолог, психолог ва етакчи социологлар хизмат фаолиятини янада сифатли ташкиллаштириш, Мудофаа вазирлиги қўшинларида йил давомида эришилган илмий-амалий натижалар ва илғор тажрибаларни оммалаштириш, соҳа ходимларининг касбий малакасини ошириш, билимларини мустаҳкамлаш ҳамда хизмат фаолиятини аниқ алгоритм асосида ташкиллаштириш кўникмаларини янада ошириш мақсадида ташкил этилган йиғинда соҳа бўйича етук мутахассисларнинг маърузалари тингланди.

Маълумки, инсон яшар экан, умри давомида ҳамма вақт ўзини қидиради. Зеро, ҳаёт қонуни шундай. Мана шу қонуниятдан келиб чиқиб, руҳияти, дунёқараши ўзиникига мос инсонлар билан дўстлашади. Ҳатто турмуш ўртоқ танлаётганда ҳам ушбу ёзилмаган қонун-қоидага амал қилади: танлаётган инсонидан фазилат қидиради, унинг муомаласига эътибор беради, ички дунёсини таҳлил этади. Бироқ бошқаларга

баҳо бериш осон, энг аввало, ўзимиз қандай инсонмиз? Ҳарбий психолог лейтенант З. Аскархўжаев ўз маърузасида айнан «Мен кимман?» деб номланган методика орқали шахсни ўрганишнинг ўзига хос, қизиқарли усул ва услубларига тўхталди.

Шунингдек, йиғин иштирокчилари машғулотлар давомида социометрия усули орқали жамоанинг жипслик даражаси ва муҳитини ўрганиш, стресс, стрессли вазиятлар ва уларнинг профилактикаси, асабийлик ва депрессиянинг намоён бўлиши ва уни аниқлаш йўллари, глобаллашув шароитида инсоний муносабатларни профайлинг асосида ўрганиш масалалари бўйича ҳам маърузалар тинглашди ҳамда ҳарбий жамоалардаги ахлоқий-руҳий тайёргарликнинг сифати ва самарадорлигини ошириш, психологик маслаҳат ва тренинглар ўтказишни янада такомиллаштириш, юритиладиган иш ҳужжатларини ягона тизимга келтириш, ҳарбий хизматчилар оилаларида учраб турадиган келишмовчиликларнинг олдини олиш, командир (бошлиқ) ва бўйсунувчилар ўртасида қонунга зид ҳолатлар бўйича ахборот алмашинувини жадаллаштириш ҳамда вужудга келган ҳар қандай муаммоларнинг ечимини ишлаб чиқиш бўйича ўзаро фикр алмашдилар. Амалий машғулотлар жараёнида мавзуга оид видеороликлар намойиш этилди.

Майор Гүлнора ҲОЖИМУРОВА

ҲАРБИЙЛАРНИНГ ОИЛА АЪЗОЛАРИ КАСБ-ҲУНАРГА ЎРГАТИЛМОҚДА

Айни дамда республикаимиз бўйлаб Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги томонидан Мономарказлар жорий этилди. Ушбу ўқув марказларида ҳарбий оила бекалари ва уларнинг 17 ёшдан 25 ёшгача бўлган ўғил-қизлари бепул ҳунар ўрганиш имкониятига эга. Марказларда ўқишга эҳтиёжи бор ҳарбий хизматчиларнинг ишсиз оила аъзолари тикувчилик, ошпаз-қандолатчилик, аёллар сартароши, компьютер саводхонлиги, ҳисобчи, мебель устаси, металлга ишлов берувчи, автомобилларни таъмирлаш, пайвандловчи, сантехник, тадбиркорлик каби бир қатор йўналишларда таҳсил олиш, ҳунар ўрганишлари учун ишлар ташкиллаштирилган.

Биз хизмат сафари билан Шарқий ҳарбий округда бўлиб, Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари ва Ҳарбий ҳаво кучлари қўмондонлиги тасарруфидаги ҳарбий қисм ҳарбий хизматчилари оила аъзолари билан учрашувлар ўтказдик. Мақсад – ҳарбий оила бекаларининг иш билан боғлиқ муаммоларини ўрганиш, касб-ҳунар эгаллашга эҳтиёжи бор бекалар ва уларнинг фарзандларига керакли тавсиялар бериш. Шунингдек, жойлардаги Мономарказлар фаолияти билан танишиш асносида, ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзоларини ушбу марказлардаги ўқув курсларига жалб этиш.

Подполковник Иброҳим Мирвалиев командирлик қилаётган ҳар-

бий қисмда бўлганимизда, ҳарбий шаҳарчада яратилган спорт тўғрақлари эътиборимизни тортди. Бу ердаги ўқув курсларида шахмат-шашка, бадиий гимнастика, қўл жанги каби бир қатор йўналишларда ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзоларига спорт усталари таҳсил берапти.

Шунингдек, Қўқондаги Ёшларни оилавий ҳаётга тайёрлаш маркази раҳбари Матлуба Саидова ва Тадбиркор аёллар бизнес маркази раҳбари Ҳилола Ўринбоева томонидан ҳарбий оила бекалари Флюра Юсупова ва Комила Ўқтамовага тикувчилик фаолиятини йўлга қўйиш бўйича сертификатлар топширилди. Тадбиркорлик имкониятига эга ҳарбий оила аъзоларига керакли тавсиялар берилди.

Фарғонадаги ҳарбий шаҳарчада очилган Банд бўлмаган аҳолига хизмат кўрсатиш Мономарказида. Марказнинг ўқув ишлар бўйича масъул ходими Ҳусанжон Собиров суҳбат чоғида ўқув курсларига кўплаб ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари жалб этилганини таъкидлади.

Хизмат сафари давомида марказдан узоқда жойлашган ҳарбий шаҳарчада ҳам ўқув курслари ташкил этиш таклифи киритилди ва шунга мувофиқ режа тузилди.

Дилбар ҲУСАНОВА,
Қуролли Кучлар хизматчиси

ТБИЛИСИ «КАТТА ДУБУЛҒА»СИДАН БЕШТА МЕДАЛЬ

Грузия пойтахтида дзюдо бўйича анъанавий «Grand Slam Tbilisi» халқаро турнири бўлиб ўтди. Ушбу нуфузли мусобақада Ўзбекистон миллий терма жамоаси аъзоларининг беш нафари, хусусан, Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази (MVSM) вакилларининг уч нафари совриндор бўлди. Халқаро дзюдо федерацияси (IJF) эса Токио Олимпиадаси йўлида спортчиларга қимматли рейтинг очколарини тақдим этадиган ва май ойида ўтиши керак бўлган Париж «Катта Дубулға» турнирини бекор қилди.

Мусобақанинг иккинчи куни татамига чиқиб, юртимиз спорт шарафини ҳимоя қилган дзюдочиларимиздан Гулноза Матниязова (-70 кг) совриндорлар сафидан жой олди. MVSM аъзоси бронза медаль учун кечган беллашувда словакиялик Анка Погачникни вазари эвазига мағлубиятга учратди. Қизиги, Гулноза уч ҳафта аввал пойтахтимизда ўтган Тошкент «Катта Дубулға» турнирида ҳам айнан бронза медаль учун кечган баҳсда ушбу словакиялик спортчидан устун келганди.

MVSM аъзоси Давлат Бобонов (-90 кг) Тбилиси шаҳрида Тошкентдагига нисбатан пастроқ натижа қайд этди. Пойтахтимизда кумуш медални қўлга киритиб, 700 рейтинг очкоси ишлаб олган Давлат Кавказда бронза медаль ва 500 рейтинг очкоси билан кифояланди. У бронза медаль учун баҳсда исроиллик Кочман Лини мағлубиятга учратди.

Мусобақанинг сўнгги куни -100 кг вазн тоифасида татамига чиққан истеъдодли дзюдочимиз Музаффарбек Тўрабоев ҳам совриндорлар сафидан жой олди. У бронза медаль учун кечган сўнгги ҳал қилувчи баҳсда россиялик Нияз Билаловни қўшимча бўлимда қўлга киритилган вазари баҳоси эвазига енгди.

Олтин медаль соҳиб:

- 66 кг: Сардор Нуриллаев (MVSM)

Кумуш медаль соҳиб:

- 60 кг: Кемран Нуриллаев

Бронза медаль соҳиблари:

- 70 кг: Гулноза Матниязова (MVSM)

- 90 кг: Давлат Бобонов (MVSM)

- 100 кг: Музаффарбек Тўрабоев

Шу тариқа Ўзбекистон дзюдо миллий терма жамоаси аъзолари «Grand Slam Tbilisi» халқаро турнирини биттадан олтин ва кумуш ҳамда учта бронза медаль билан яқунлашди. Хўш, энди юртимиз терма жамоаси дзюдочилари яна қайси турнирларда ўз рейтинг очколарини бойитиб олиши мумкин?

Коронавирус пандемияси туфайли ўтган йилги каби бу йил ҳам Халқаро дзюдо федерацияси (IJF) тақвимида ўзгаришлар юз бермоқда. Хусусан, ташкилотнинг йиллик тақвим режасидан ўрин олган анъанавий Париж «Катта Дубулға»си бекор қилинди. Токио Олимпиадаси йўлида спортчиларга қимматли рейтинг очколарини тақдим этадиган ушбу турнир май ойида ўтказилиши керак эди. Бу нохуш хабар, айниқса, дзюдоси анча ривожланган мамлакатларнинг спортчиларини мутахассислари ҳамда мухлисларини қаттиқ ҳаяжонга солди ва IJFнинг йиллик тақвимига қайта чуқур назар солиб, ўз иш ва режаларини ўзгартиришга киришишди. IJFнинг янги режасига мувофиқ, тақвимда Париж турнири ўрнида Россиянинг Қозон шаҳри мезбонлик қиладиган «Катта Дубулға» турнири турибди. Бу турнир 5-7 май кунлари бўлиб ўтади. Шунингдек, дзюдочилар яна қуйидаги йирик мусобақаларда ғолиблик ва Токио Олимпиадаси йўлидаги қимматли рейтинг очколари учун кураш олиб боришлари мумкин:

1-3 апрель. Анталия «Катта Дубулға» турнири;

5-7 май. Қозон «Катта Дубулға» турнири;

6-13 июнь. Будапешт шаҳри қабул қиладиган жаҳон чемпионати.

ШОҲСУПА

(хабарлар)

ОЛИМПИАДА

Ўтган йилнинг 24 июль – 9 август кунлари ўтказилиши лозим бўлган, ammo коронавирус пандемияси сабаб жорий йилнинг 23 июль – 8 август кунларига қолдирилган «Токио – 2020» Олимпиада ўйинлари машъаласининг эстафетаси бошланди. «J-Village» стадионида старт олган машъала эстафетасини 2006 – 2016 йиллар давомида Япония аёллар футбол терма жамоасида ўйнаган Азуса Ивасамидзу бошлаб берди. 121 кун давом этадиган эстафета мобайнида машъала спортчилар томонидан Япониянинг барча префектураларидан олиб ўтилиб, 23 июль куни Токиодаги Олимпия стадионига олиб кирилади ва 8 август кунги ёпилиш маросимигача аланга олиб туради.

ҚИЛИЧБОЗЛИК

Ҳамюртимиз Малика Ҳакимова Қозон шаҳрида бўлиб ўтган жаҳон чемпионати саралаш мусобақаси натижаларига кўра, дунё рейтингига белгиланган миқдордаги очколарни йиғишга эришди ва Халқаро қиличбозлик федерацияси (FIE) қарорига биноан «Токио – 2020» Олимпиада ўйинларига тўғридан-тўғри йўлланма олди. Навоий шаҳридаги «Сўғдиёна» спорт комплексиди мураббий Руслан Кудоев қўл остида 10 ёшидан қиличбозлик билан шуғуллана бошлаган, ўтган даврда ўсмирлар ўртасидаги Осиё чемпионатида икки марта ғолиб чиққан ҳамда бир қатор халқаро турнирларнинг ғолиб ва совриндорига айланган Малика Ҳакимова Олимпия ўйинларига йўлланма олган ўзбекистонлик биринчи аёл қиличбоз сифатида ҳам юртимиз спорти тарихидан жой олди.

САМБО

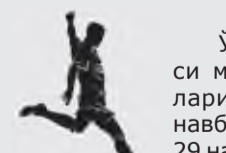
Москва шаҳрида ўтказилган жаҳон кубоги баҳсларида Ўзбекистон терма жамоаси 9 та медални қўлга киритди. Самбочиларимиздан Баҳодир Бакиев (жанговар самбо) ва Ихтиёр Эшмуродов (самбо) ўз вазн тоифаларида барча рақибларини мағлубиятга учратиб, олтин медалга сазовор бўлди. Самбочиларимиз Дилшод Чориев, Ҳамиджон Мўминов, Ҳакимжон Исмоилов, Ҳусниддин Ҳусанов, Ойбек Солиев ва Сабина Давлатова кумуш медал билан тақдирланган бўлса, Шерзодбек Исмоилов (жанговар самбо) делегациямизга бронза медални келтирди. Умум-жамоа ҳисобида самбо йўналиши бўйича эркаклар терма жамоамиз иккинчи, жанговар самбочиларимиз эса Россия ва Қозоғистондан сўнг учинчи ўринни эгаллади.

Халқаро самбо федерациясининг навбатдаги ижрокўм йиғилишида жорий йил ўтказилиши лозим бўлган жаҳон чемпионати Тошкент шаҳри мезбонлик қилиши эълон қилинди. Нуфузли мусобақа шу йилнинг 12-14 ноябрь кунларига режалаштирилган. Аслида ушбу жаҳон чемпионати Москва шаҳрида ўтказилиши керак эди. Бироқ Спорт арбитраж суди (CAS) қарори билан Россия икки йил давомида жаҳон чемпионатлари ва Олимпия ўйинлари ўтказиш учун даъвогарлик қилолмайдиган бўлган. Шу тариқа, Тошкент шаҳри бу йил самбо бўйича икки йирик мусобақага мезбонлик қилади: июнь ойида Осиё чемпионати, ноябрь ойида жаҳон чемпионати.

КАРАТЭ

Истанбул шаҳрида ташкил этилган Премьер-лига халқаро турнирида ҳамюртимиз Достон Отаболаев (-75 кг) финалга қадар муваффақиятли иштирок этиб, кумуш медални, иккинчи спортчимиз Садриддин Сайматов (-60 кг) эса бронза медални қўлга киритди.

ФУТБОЛ

Ўзбекистон миллий терма жамоаси мураббийлар штаби ФИФА кунлари (22-30 март)дан фойдаланиб, навбатдаги ўқув-машғулот йиғинида 29 нафар футболчидан иборат кенгайтирилган таркибни синовдан ўтказди. Наманган шаҳрида Гана терма жамоасига қарши кечган ўртоқлик учрашувида миллий терма жамоамиз 2:1 (Голлар: Отабек Шукуров-4, Жалолддин Машарипов-76, Иссаҳақу Абдул Фатаву-72) ҳисобида ғалаба қозонган бўлса, пойтахтимизда ўтказилган ўртоқлик ўйинида Вадим Абрамов шогирдлари Ироқ терма жамоасига 0:1 (Гол: Шерко Карим Латиф-56) ҳисобида имкониятни бой берди.

МУДОФААГА КЎМАКЛАШУВЧИ «ВАТАНПАРВАР» ТАШКИЛОТЛАРИДА

РЕКЛАМА ҲАҚИДА

ФАОЛ ЁШЛАР САФИ КЕНГАЙМОҚДА

Хусусан, Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилотининг Бухоро вилояти кенгаши тасарруфидаги Шофиркон тумани ўқув-спорт техника клуби фаолияти ҳам бунга мисол бўла олади. Қарор билан тасдиқланган «Йўл харитаси»нинг 8-банди ижросини таъминлаш мақсадида вилоят ИИБ ЙХХ бошқармаси ва «Ватанпарвар» ташкилоти вилоят кенгаши томонидан аҳолининг кенг қатламлари орасида йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш ҳамда йўлларда ҳаракатланиш хавфсизлигини таъминлашга қаратилган тушунтириш ишлари олиб борилмоқда.

– Жумладан, тумандаги 38-умумтаълим мактабида туман ИИБ ЙХХ бўлинмаси, мудофаа ишлари, Ёшлар агентлиги бўлимлари билан ҳамкорликда ўқувчилар иштирокида учрашув бўлиб ўтди, – дейди ЎСТК бошлиғи Ҳамроқул Усмонов. – Унда таълим муассасаларида йўл ҳаракати қоидалари синфларини ташкил этиш ва уларни жиҳозлаш ҳамда автомайдончалар ташкил этиш юзасидан таклиф ва тавсиялар берилди. Шунингдек, ҳаракат хавфсизлиги бурчакларини ташкил этиш ва уларни жиҳозлашга амалий ёрдам кўрсатиладиган бўлди. Тадбир ташкилотчилари маънавий тараққиёт йўлида ўз хиссаларини қўшаётган, интеллектуал қобилиятли, иқтидорли ва ижодкор фаол ёшларни рағбатлантириш, қўллаб-қувватлаш ҳамда уларнинг дунёқараши ва фикрлаш доирасини кенгайтиришга кўмаклашиш борасида амалий ёрдам беришларини таъкидладилар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ёшларни ватанпарварлик руҳида ва жисмоний тарбиялаш ҳамда чақирилувчиларни ҳарбий-техник мутахассисликлар бўйича тайёрлаш тартибини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида жойларда изчил тадбирлар амалга оширилмоқда.

Эътироф этиш ўринлики, жорий йилнинг ўтган ойлари мобайнида ЎСТКда спортнинг техник ва амалий турларини ривожлантириш, турли спорт тўғараклари ишини йўлга қўйиш, спорт мусобақаларини ташкил этишга ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Амалий ишлар ташкилот аъзолари бўлган ўқувчи ёшлар фаоллигини оширяпти. Элликка яқин тўғарак аъзоси айти пайтда кардинг, дуатлон ва мотокросс каби секцияларда мунтазам шугулланиб келмоқдалар.

Яқинда туман ЎСТКда мамлакатимиз чегараларини мустаҳкамлашда қаҳрамонлик кўрсатган шофирконлик ҳарбий хизматчи, марҳум Назиржон Эгамов хотирасига бағишлаб Бухоро вилояти ЎСТКлари жамоалари ўртасида дуатлон бўйича вилоят биринчилиги мусобақаси ўтказилди. Умумжамоа ҳисобида 1-ўринни Вобкент тумани ЎСТК жамоаси эгаллаган бўлса, 2-ўринга Шофиркон тумани ЎСТК жамоаси муносиб деб топилди. 3-ўринни Бухоро шаҳар 2-ЎСТК дуатлончилари қўлга киритишди. Беллашув натижаларига кўра, ғолибликни қўлга киритган жамоаларга тадбир ташкилотчиларининг фахрий ёрлик ва эсдалик совғалари топширилди.

Шу кунларда ҳам ЎСТКда ёшларни маънан ва жисмонан тайёрлаш, Ватанга муҳаббат руҳида тарбиялаш ҳамда ҳарбий-ватанпарварлик ғояларни тарғиб қилиш мақсадида тумандаги умумтаълим мактаблари билан амалий ҳамкорлик мустаҳкам йўлга қўйилган. Натижада ўқувчилар иштирокида ўтказилаётган турли спорт мусобақаларида, беллашувларда қатнашувчи ёшларнинг сафи йил сайин кенгайиб бормоқда.

Акбар АЛЛАМУРОВ

ҲАМКОРЛИКДА

ЯРАТИЛГАН МАШИНА

Сингапурнинг мудофаа илми ва техникаси агентлиги (DSTA) мутахассислари «Сингапур технолоджи» фирмаси билан ҳамкорликда яратилган «Хантер» русумли янги зирхли жанговар машинани ҳарбий экспертлар эътиборига ҳавола этдилар. Мазкур гусеничали жанговар техника яқин келажакда ҳозирда мамлакат армиясининг Қуруқликдаги қўшинларига қарашли қуроллар таркибидан жой олиб турган, аммо анча эскирган М113А2 типдаги зирхли транспортёрларни алмаштириши кўзда тутилган. Сингапур ҳарбий мутахассислари фикрича, янги машиналар ҳозирда фойдаланилаётган «Бионикс-2» русумли жанговар машиналар билан биргаликда пиёдалар бўлинмаларининг жанговар имкониятларини янада оширади. Пиёдалар жанговар машинаси вариантида «Хантер» Исроилда ишлаб чиқарилган «Рафазель» типдаги жанговар модуль билан жиҳозланади. Бу модуль 30 мм.ли автоматик тўп, у билан жуфтлаштирилган 7,62 мм.ли пулемёт ҳамда танкка қарши бошқарилувчи ракеталарни ишга тушириш қурилмасига эга.

Янги машинага қуввати 700 от кучига тенг бўлган MTU типдаги дизель двигатели ўрнатилган бўлиб, у шоссе бўйлаб максимал юриш тезлигини соатига 85 км.гача етказиш имконини беради. Кучлиниш қурилмаси машина олд қисмининг ўнг томонига ўрнатилган, унинг ортида эса командир ва нишонга олувчи операторнинг ўрни жойлашган. Механик-ҳайдовчининг жойи олд қисмининг чап томонида. Машинанинг орқа бўлмасига барча зарурий анжомлар билан тўлиқ таъминланган 8 нафар пиёда аскар жойлашиши мумкин. «Хантер»нинг жанговар оғирлиги 30 тонна, узунлиги 6,9 метр, эни 3,4 метр ва баландлиги 3,4 метрни ташкил этади.

ЗАМОНАВИЙ

ТИЗИМЛАРГА ЭГА

Польшанинг «Бумар электроникс» компанияси мутахассислари томонидан яратилган «Попрад» номли яқин масофаларга мўлжалланган ҳаракатчан зенит-ракета мажмуи (ЗРМ) узоклиги 50 метрдан 5,5 километргача бўлган кичик ва ўрта баландликларда (10 – 3 500 метр) парвоз қилувчи ҳаво нишонларига қарши кураш олиб бориш учун мўлжалланган. «Гром» типдаги бошқарилувчи зенит ракеталарини ишга туширувчи тўртта қурилмадан иборат бўлган жанговар қисм «Зубр» номли зирхли автомобиль шассисига ўрнатилган. Мазкур мажмуа таркибига, шунингдек, бир вақтнинг ўзиде 64 тагача нишонни 6 дан 40 километргача бўлган узокликда аниқлаш ва кузатиб бориш имконини берувчи «Сола» номли радиолокация станцияси ҳам кирилади. Зенит-ракета мажмуи кундузги ва тунги вақтда фойдаланиш учун мўлжалланган. Нишонларни аниқлаш ва кузатиб бориш автоматлаштирилган ўт очишни бошқариш тизимидан фойдаланган ҳолда амалга оширилади. Бу тизим таркибидан, радиолокация станциясидан ташқари, тепловизион камера, лазерли масофа ўлчагич ва «ўзиники-ўзга» типдаги сўров декодери жой олган. Мажмуанинг ички қисмига генератор, аккумулятор ва йўлдош орқали навигация тизими ўрнатилган. Режаларга кўра, 2022 йилгача жами 77 та «Попрад» ЗРМ ишлаб чиқариш кўзда тутилган бўлиб, улар зенит-ракета полкларига, шунингдек, ҳаво ҳужумидан мудофаа бригадаларига қарашли дивизионларга етказиб берилади.

СОВРЕМЕННЫЙ

БОЕВОЙ КОРВЕТ

Предназначенный для Военно-морских сил Бразилии новый корвет типа «Тамандаре» (Corvetas Classe Tamandare) разработан специалистами германского судостроительного объединения «Тиссен-Крупп марине системз» на основе проекта MEKO A100. Современный боевой корабль будет иметь полное водоизмещение 3 455 тонн, наибольшую длину 107,2 метра, ширину 16 метров, осадку 5,2 метра. Двухвальная главная энергетическая установка, состоящая из четырех дизельных двигателей MAN 12V 28/33 DSTC и четырех дизель-генераторов «Катерпиллер» С32, обеспечит скорость полного хода 28 узлов, экономического – 14 узлов. В состав вооружения корвета предполагается включить установку вертикального пуска зенитных управляемых ракет, две двухконтейнерные пусковые установки противокорабельных ракет, 76- и 40-мм артиллерийские установки, 7,62-мм дистанционно управляемые пулеметы, торпедные аппараты и противолодочный вертолет. Бразильская компания «Атех» поставит для корвета автоматизированную систему боевого управления и комплекс общекорабельной автоматизации, которые разрабатываются совместно с германской фирмой «Атлас электроник». Согласно условиям проведенного в Бразилии тендера ВМС Бразилии получат корветы типа «Тамандаре» в 2024-2028 годах.

ДЛЯ ЛЕТНОЙ

ПОДГОТОВКИ

Учебно-тренировочный самолет Т-1А «Джей Хок» Военно-воздушных сил США используется учебными заведениями страны в процессе летной подготовки курсантов в интересах военно-транспортной и транспортно-заправочной авиации. Т-1А представляет собой военную версию коммерческого самолета «Хокер 400». Машина оснащена кабиной с рабочими местами инструктора и двух курсантов. В салоне могут находиться еще четыре человека. Отличиями от прототипа являются доработки, позволяющие обеспечивать большее количество посадок в ходе одного учебного полета и наличие дополнительного подфюзеляжного топливного бака. Основные тактико-технические характеристики самолета: масса пустого 4 740 кг, максимальная взлетная масса 7 300 кг, максимальная скорость полета 867 км/ч, крейсерская скорость 392 км/ч, практическая дальность 5 371 км, практический потолок 12 000 м. в состав силовой установки входят два турбореактивных дизельных двигателя «Пратт-Уитни Кэнада» JT15D тягой по 13,2 кН. Длина самолета 14,8 м, размах крыла 13,3 м, высота 4,2 м, площадь крыла 22,43 м². Т-1А «Джей Хок» состоит на вооружении учебного командования ВВС США. Первый самолет такого типа был поставлен на авиабазу Риз (штат Техас) в январе 1992 года.

П. САЙДИВАЛИЕВ тайёрлади.

ХОРИЖИЙ МУХЛИСЛАРСИЗ

Токио Олимпиадаси ташкилий қўмитаси Халқаро олимпия қўмитаси ва Халқаро паралимпия қўмитаси билан келишган ҳолда жорий йилнинг 23 июлидан

8 августигача ўтказилиши режалаштирилган ёзги Олимпия ўйинларига пандемия сабабли хорижий мухлисларни қўймасликка қарор қилди. Иқтисодчилар фикрига кўра, бундай қарор сабабли Япония иқтисодиёти 150 млрд иен (1,37 млрд доллар) йўқотади. Агар маҳаллий мухлислар сони ҳам чекланса, зарар миқдори янада ошиши мумкин.

МАЛАЙЗИЯДА УЧАР ТАКСИЛАР

Малайзиянинг AirAsia авиакомпанияси 2022 йилда учар таксилар хизматини йўлга қўймоқчи. Бу ҳақда AirAsia Group Berhad гуруҳи асосчиси ва бош директори Тони

Фернандес маълум қилган. Унинг сўзларига кўра, учар таксиларда тўрттадан кам ўрин бўлмади ва улар квадрокоптер каби ҳаракатланади. Янги сервис тахминан бир ярим йилдан кейин йўлга қўйилади. Бу режани амалга ошириш учун қанча сарф-харажат қилиниши ва йўл ҳақи қанча бўлиши тўғрисида ҳозирча маълумотлар берилмаган.

ЖАҲОН РЕКОРДИ ҲАҚИДА

АҚШнинг Skyfront компанияси томонидан яратилган Perimeter 8 дрони 13 соатдан кўпроқ вақт давомида 330 км масофани бирор-та қўнишсиз учиб ўтиб,

янги жаҳон рекордини ўрнатди. Аслида бу дрон 5 соатдан кўпроқ вақт мобайнида 180 км.га яқин масофани учиб ўта оладиган стандарт дрон бўлиб, жаҳон рекордини ўрнатиш мақсадида қўшимча ёқилги баки билан таъминланган. Бунгача рекорд натижа ҳавода 12 соатдан кўпроқ узлуксиз парвоз қилган Жанубий Кореяда яратилган квадрокоптерга тегишли эди.

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

БУ ҚИЗИҚ

ОДОБ БОРАСИДАГИ ТАҚИҚЛАР

Хориж мамлакатларига саёҳат ёки бирор-бир иш билан борар экансиз, у ердаги қонун-қоидалар ва ахлоқий меъёрлардан хабардор бўлишингиз ўзингиз учун яхши. Чунки сиз одатланган меъёрлар у ерда тақиқланган ёки уятли ҳисобланиши мумкин.

ФРАНЦИЯ

Бу мамлакатга йўлингиз тушгудек бўлса, асло пул бўйича савол бера кўрманг, чунки бу французлар нуқтаи назарида яхши одат ҳисобланмайди.

ЯНГИ ЗЕЛАНДИЯ

Мабодо Янги Зеландияга бориб қолсангиз, автомобилда ўтирган ҳолда сигнал бера кўрманг, бу маҳаллий аҳоли назарида катта ҳақорат саналади.

ВЕНГРИЯ

Венгрияда бирор зиёфатга бориб қолсангиз, айтилган қадаҳ сўзидан кейин бокалларни асло бир-бирига уриштира кўрманг. Акс ҳолда, сизни ахлоқсиз деб ҳисоблашади.

ҲИНДИСТОН

Ҳинд диёрига йўл олдингизми? Унда қуйидаги маслаҳатимиз сизга асқатиши мумкин: жамоат жойида қарама-қарши жинс вакили билан гаплашар экансиз, унга яқин турманг.

ЯПОНИЯ

Япония ресторан ва қаҳвахоналарига кириб, чойчақа қолдиришни хаёлингизга ҳам келтирманг. Бу иш билан сиз жиноятчилар сафига кириб қолишингиз ҳеч гап эмас.

НОРВЕГИЯ

Норвегияда одамларнинг бир-биридан черковга борган-бормаганликлари ҳақида сўрашлари одоб доирасидан четга чиққан саналади.

ТУРКИЯ

Туркиянинг ҳам ўзига яраша одоб борасида қоидалари бор. Улардан хабардор бўлиб қўйсангиз, ноқулай ҳолатга тушиб қолмайсиз. Мисол учун, ОК белгисини кўрсатиш билан уларни ҳақоратлаган ҳисобланасиз.

БУЮК БРИТАНИЯ

Ушбу мамлакатда одамлар бир-бирларидан ойлик маошлари ёки даромадлари ҳақида сўрамайдилар, чунки бу нарса одобсизлик саналади.

МЕКСИКА

Мексикага бориб қолсангиз, шуни ёдда тутингки, ушбу мамлакат аҳолиси ҳазил қилиш борасида устаси фарангдир. Шу сабабдан ҳам сизга қилинган ёки айтилган ҳазилни, гарчи қўпол бўлса-да, кўнглингизга олиб юрманг.

ГЕРМАНИЯ

Германияда туғилган кун келмасидан олдин табриклаш одоб доирасидан четга чиқувчи ҳолат ҳисобланади.

КЕНИЯ

Кенияга йўлингиз тушиб қолса, шуни билиб қўйингки, маҳаллий аҳоли уларга фамилиясини айтиб мурожаат қилишларини ёқтиришмайди.

СИНГАПУР

Сингапурда эса жамоат транспортида бирор егулик ейиш тақиқланади. Мабодо шундай ҳолатга йўл қўйсангиз, жаримага тортилингиз баробарида атрофдагиларнинг нафратига ҳам учрайсиз.

ХИТОЙ

Хитойга борсангиз, у ердаги аҳолига зинҳор соат ва соябон совға қила кўрманг. Мураккаб хитой тили фонетикасида «соат тақдим қилиш» бирикмаси «дафн маросимида қатнашиш» деган сўз бирикмаси билан жуда ўхшашиб кетади. Шу сабабдан соат ҳадя қилиш билан сиз у одамга ўлимни раво кўрган бўлар экансиз. Соябон ҳадяси эса алоқаларни узиш рамзи саналаркан.

С. МАМИРЖОНОВА тайёрлади.

КИА АВТОМОБИЛЛАРИ ҚОЗОҒИСТОНДА

Қозоғистон Бош вазири Асқар Мамин «KIA Motors Россия ва СНГ» МЧЖ президенти Ким Жин Ха билан бирга «СариаркаАвтоПром» МЧЖ заводида KIA автомашиналарини ишлаб чиқариш линиясининг очилиш маросимида иштирок этди. Қиймати 80 млрд тенгени ташкил этувчи мазкур лойиҳа бўйича йилига 20 мингта KIA ишлаб чиқариш, 300 та янги иш ўрни яратиш кўзда тутилган. Уч босқичдан иборат бўлган қурилиш ишлари 2023 йилда якунланиши режалаштирилган.

БИРИНЧИ БОСҚИЧ БОШЛАНДИ

Қирғизистонда Хитойда ишлаб чиқарилган «SinoPharm» вакцинаси билан COVID-19 инфекциясига қарши эмлашнинг биринчи босқичи бошланди. Қирғизистон соғлиқни сақлаш ва ижтимоий ривожланиш вазири А. Бейшеналиев ва унинг ўринбосарлари биринчилардан бўлиб бу вакцинани қабул қилган. Эмлаш икки марта, 25–28 кун оралиғида амалга оширилиши режалаштирилган. Маълумотларга кўра, биринчи босқичда 75 минг киши эмланади. Бунинг учун Хитойдан 150 минг доза вакцина олиб келинган.

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

ТОЛИБЛАР БАЁНОТ БЕРДИ

«Талибон» ҳаракати 1 майгача хорижлик аскарлар Афғонистондан олиб чиқиб кетилмаса, уларга қарши жанговар ҳаракатлар яна бошланиши билан таҳдид қилди. Талиблар вакилларининг сўзларига кўра, «бу ҳолатда жавобгарлик Доҳада эришилган келишув шартларини бажармаган томон зиммасида бўлади». Ушбу баёнот АҚШ Президенти Жо Байден «бу муддатгача Афғонистондан қўшинларни олиб чиқиб кетиш қийин бўлиши»ни айтганидан кейин янраган.

РЕКЛАМА ҲАҚИДА

ҲАЙДОВЧИЛАР ТАЙЁРЛАШ СИФАТИ ОШИРИЛДИ

Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкilotи Самарқанд вилояти кенгаши тасарруфидаги Пайарик тумани ўқув-спорт техника клубида ёшларнинг ҳар томонлама етук, жисмонан бақувват, маънан баркамол бўлиб вояга етишлари, шунингдек, улар қалбида Ватанга меҳру муҳаббат туйғуларини шакллантириш борасида муайян ишлар амалга оширилмоқда.

– Ўтказилаётган тадбирлар кўламини янада яхшилаш мақсадида ҳамкорликда турли ташкилотлар, хусусан, мудофаа, халқ таълими бўлимлари, Ёшлар иттифоқи туман кенгаши билан маънавият ва ҳарбий-ватанпарварлик тарғиботлари олиб борилмоқда, – дейди ЎСТК бошлиғи Азиз Мажитов. – Ўз навбатида тадбирлардаги мулоқотлар, суҳбатлар, учрашувлар ҳамда спорт мусобақалари ёшларнинг қалбида она Ватанга муҳаббат ва садоқат ҳиссини, ватанпарварлик туйғусини шакллантирмоқда.

Хўжалик ҳисобида фаолият юритаётган туман ўқув-спорт техника клубида оммавий касб мутахассисларини тайёрлаш, шунингдек, спортнинг техник ва амалий турларини ривожлантириш борасида ҳам бир қанча ишлар амалга оширилмоқда. Туман ёшларининг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш мақсадида

ЎСТК қошида фаолият кўрсатаётган авиамодель спорт секциясида 20 нафарга яқин ёшлар мунтазам шуғулланмоқдалар. Бу тўғарақда шуғулланаётган ёшлар кўплаб мусобақаларда совринли ўринларни эгаллаб келмоқда.

Айни пайтда ЎСТКда «В», «ВС» ҳамда «Е» тоифали ҳайдовчилар тайёрланади. Бу жараёнда ташкилот жамоаси таркибида Шомирза Ашуров, Алишер Камолов, Ғайрат Умматов сингари ўқитувчилар ҳамда Учқун Ҳасанов, Ўткир Норбоев, Азамат Абидов каби амалий бошқаришни ўргатувчи – усталар сидқидилдан фаолият олиб бормоқда. Албатта, ўз касбининг ҳақиқий билимдонлари бўлган устозлардан таълим-тарбия олган шогирдларнинг билими, малакаси юқори бўлади.

Ўз навбатида ташкилотда қўлга киритилаётган муваффақиятларда жамоа аъзоларининг бугунги кун талаблари даражасидаги фаолияти ҳам катта аҳамият касб этмоқда. Ёшларга ҳаётда керак бўладиган қўшимча касб-хунар ўргатиш борасида изланишлар олиб борилаётгани ҳам муҳим амаллар сирасига қиради. Уларнинг изланиш ва интилишлари ташкилот раҳбарияти томонидан ҳар томонлама қўллаб-қувватланмоқда. Бу эса ўз навбатида малакали ҳайдовчилар тайёрлаш сифатини ошириш имконини бераётир.

Акбар АЛИ

BOLAJON

SABOQ

Sharq yakkakurashi xazinasidan karatni bir yigitcha uch yil mobaynida o'rganib, juda katta muvaffaqiyatlarga erishibdi. Kuchiga ishonib, odamlarga kun bermay qo'yibdi. Kunlarning birida tog' so'qmog'ida bir cholga duch kelib, undan yo'lni bo'shatib qo'yishini talab qilibdi. O'tib ketishga ijozat so'ragan cholni rosa kaltaklabdi. Deyarli qarshilik ko'rsatmagan chol tuyqus uning ko'ksiga, yuragi ustiga bilinar-bilinmas teginib ketibdi. Voqeaga guvoh bo'lganlar yigit ko'zdan g'oyib bo'lishi bilan cholga yordamga kelishibdi. Shuncha zarbadan keyin ham chol o'rnidan dast turib, yo'lga ravona bo'libdi. Biroq yigitcha...

Oradan ikki hafta o'tib, uni ovqatdan keyingi tashnalik qiynab, uyqusida halovat yo'qolibdi. Besh haftadan so'ng oshqozoniga bir osham ham ovqat botmay qolibdi, kuchi esa quyosh taftida qolgan qordek yo'qolib boraveribdi. Oltinchi hafta so'ngida butunlay yotib qolibdi. Shundagina yigitcha buning sababchisi o'sha cholning nogahoniy zarbasi ekanligini tushunib yetibdi. O'lim to'shagida yotib qattiq adashganini, kuchliman, deya boshidan hushi uchib, hammasini o'z izmiga solib olishga behuda uringanini anglab yetibdi. Kuni bitib qolganini fahmlagan yigitcha ming pushaymon yeb, akasini cholning izidan yuboribdi.

Akasi cholni osongina topa qolibdi. Chunki yigit uni so'roqlab

qolishini bilgandek, chol odamlarga o'zini qayerdan qidirishni aytib qo'yg'an ekan.

Yigitchaning qoshiga kelgan chol kechirim so'rayotgan bemorning samimiyligini ko'rib, undan yordamini ayamabdi. Bir suyuqlikni ichishga beribdi. Bemor yigit bir haftada hech narsa ko'rmagandek o'ziga kelibdi. Chol aslida qo'shni qishloqda yashovchi karate ustasi ekan-u, odamlarning arz-dodi bilan shu yo'lga chiqqan, yigitchaga saboq berib qo'yishga jazm qilgan ekan. Aqli kirgan yigit cholga shogird tushibdi. Keyinchalik uning eng yaxshi shogirdlaridan biri bo'libdi.

**«Sharq xalqlari ertaklari»
kitobidan olindi.**

Sandiq to'la pista-bodom,
Ochib ko'r, bo'lsang odam.
Xosiyati ko'p, olam-olam,
Terib ol uni har dam.

(kitob)

Qo'l bilan ekiladi,
Ko'z bilan teriladi,
Og'iz bilan o'riladi.

(daffar, yozuv)

TOPISHMOQLAR

Rangi har xil,
Nomi bir xil.

(rangli qalam)

Tili po'lat shovvoz,
So'zlay olmas beqog'oz.

(ruchka)

RANGLAR JILOSI

O'YLA, IZLA, TOP!

РАҒБАТ ЮКСАЛТИРАДИ

Ўзбекистон Республикаси
Қуролли Кучлари давлат музейида
Халқаро театр куни муносабати
билан Мудофаа вазирлиги
Маънавият ва маърифат маркази
ҳузуридаги «Турон» давлат ҳарбий
театри ходимларини тантанали
тақдирлаш маросими бўлиб ўтди.

ТАРИХИЙ АСАРЛАР ТОМОШАСИ КЎПАЯДИ

Сўзга чиққанлар жамоанинг меҳнатига юқори баҳо берди. Уларнинг оғир ва машаққатли меҳнати ҳеч қачон эътибордан четда қолмаслигини таъкидлашди.

Тадбирда театрнинг ташкил этилишидан то ҳозирги кунга қадар фидойилик ва ватанпарварликка йўғрилган катта ва кичик ролларни моҳирона ижро этиб келаётган актёрлар ва сахна ортидаги театр жамоаси аъзолари эсдалик совғалар ҳамда ташаккурномалар билан тақдирланди.

Дарҳақиқат, «Турон» давлат ҳарбий театри илк сахна кўринишлариданоқ тарихий асарларга мурожаат қилиб келмоқда. У ўз фаолиятини «Жалололдин Мангуберди» спектакли премьераси билан бошлагани ҳам бунинг ёрқин намунаси. Ўтган қисқа вақт мобайнида «Турон» давлат ҳарбий театри ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзолари, айниқса, ёшлар қалбида ватанпар-

варлик туйғуларининг янада чуқурроқ илдиришига замин яратмоқда.

Жамоа ўз фаолияти давомида бир-бирдан қизиқ ва тақдорланмас сахна асарлари билан нафақат ҳарбийларимиз, балки санъатсевар халқимиз қалбидан ҳам чуқур жой эгаллади. Айниқса, улар томонидан яратилган тарихий қаҳрамонлар сиймоси кўпчиликда катта қизиқиш уйғотмоқда. Ватанимиз тарихи, унинг мустақиллиги йўлида жонфидо этган ҳамюртларимиз жасоратини мадҳ этувчи спектакллар сахна юзини кўриши билан тилларга тушяпти ва ўз томошабинини топяпти. Широқ, Тўмарис, Спитамен каби миллий қаҳрамонларимиз жасорати ҳамда она Ватанга бўлган

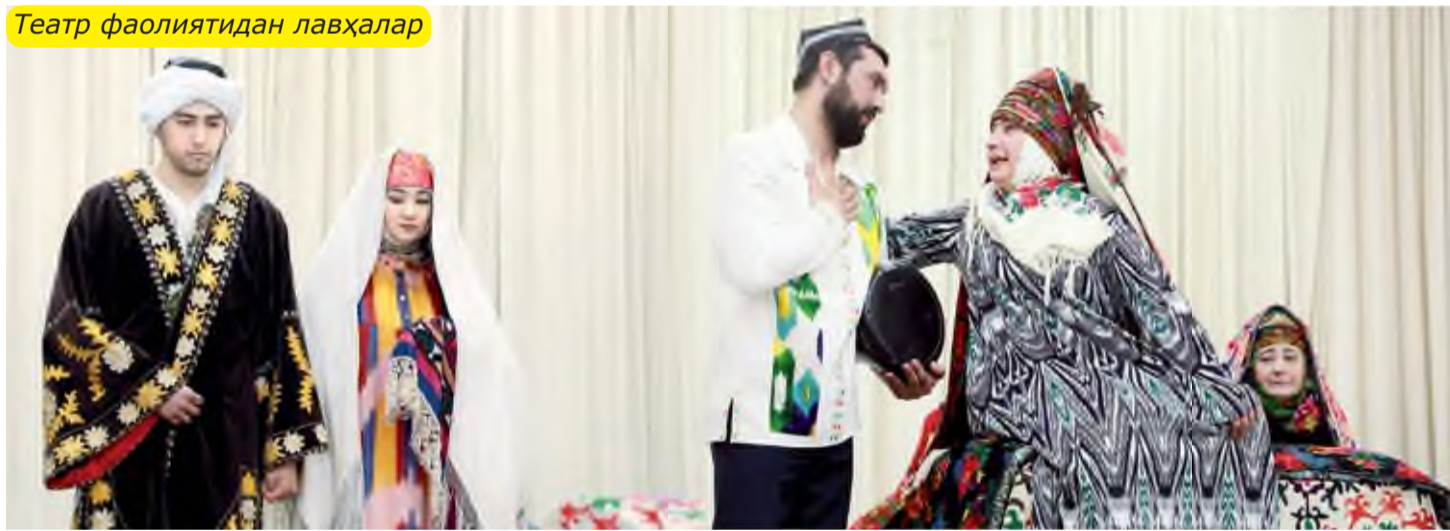

садоқат янгича ракурсда гавдалантирилган 15 дан ортиқ спектакль бугун театр репертуарини беэаб турибди.

«Турон» давлат ҳарбий театри жамоаси келгусида тарихий асарларни сахналаштиришга янада кўпроқ эътибор қаратишини маълум қилди.

Шерзод ШАРИПОВ,
«Vatanparvar»

Театр фаолиятининг лавҳалар

VATANPARVAR

Муассис:

ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
МУДОФАА
ВАЗИРЛИГИ

www.mudofaa.uz

Бош муҳаррир:

майор
Аҳрор Очиллов

Навбатчи:

лейтенант
Исломжон Қўчқоров

Саҳифаловчилар:

Нодирабегим Валиева
Дилноза Мелиқўзиева

Мусаҳҳиҳлар:

Сайёра Мелиқўзиева
Мастура Қурбонова

Телефонлар:

котибият: (71) 260-36-50
бухгалтерия: (71) 260-35-20
юримдик бўлим: (71) 269-88-91
факс: (71) 260-32-29

ISSN 2010-5541

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифларга қайтарилмайди. Мудофаа вазирлиги Ахборот ва оммавий коммуникациялар департаменти – «Ватанпарвар» Бирлашган таҳририятнинг компьютер марказида саҳифаланди.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 2008 йил 6 июнда 0535 рақами билан рўйхатга олинган.

Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқлиниши мумкин.

Буюртма: г-205.
Ҳажми: 6 босма табоқ.
Бичими: А3.
Адади: 34 705 нусха.
Босишга топшириш вақти: 14:00.
Топширилди: 14:30.

Газета жума куни чиқади. Газета 1992 йилнинг 24 июнидан чиқа бошлаган.

Нашр кўрсаткичи: 114.
Баҳоси: келишилган нарҳда.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компаниясида чоп этилди. Босмахона манзили: Тошкент ш., Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

1 2 3 4 5 6

Манзилимиз:
100164, Тошкент,
Университет кўчаси, 1-уй.

БИР ЧИМДИМ

Шубҳани аниқ ва
номаълумни маълумга
қўшиш биз юрган
йўлга лойиқ эмас.

БЕРУНИЙ

БИЛАСИЗМИ?

АДМИРАЛ – ҳарбий денгиз флоти қўмондонларига бериладиган бу ҳарбий унвон араб тилидан олинган бўлиб, амир ул-баҳр – денгиз ҳукмдори маъносини билдиради.

БИЛАСИЗМИ?

АЖЗЧИ – бу туркий атама Темур ва Темурийлар даврида ҳарбий сафарга отланган қўшинни машаққатли жойлардан олиб ўтиш мақсадида маҳаллий аҳоли ичидан танлаб олинган йўл кўрсатувчиларга нисбатан айрилган. Ажзчилар ҳақида Темурийлар тарихига тааллуқли ёзма обидаларда, хусусан, «Бобурнома»да маълумотлар берилган.

КЕЛГУСИ СОНЛАРДА:

«Саян юриши»: ҳарбийларимиз яна бир халқаро мусобақада